Netherlands

HOMOLOGATIE VAN AKKOORD BUITEN FAILLIETVERKLARING.

Gedrukt bij GEBR. BELINFANTE, voorh.: A. D. SCHINKEL.

HOMOLOGATIE VAN AKKOORD

buiten faillietverklaring.

PROEFSCHRIFT

TER VERKRIJGING VAN DEN GRAAD VAN

Doctor in de Rechtswetenschap

aan de Rijks-Universiteit te Leiden,

OP GEZAG VAN DEN RECTOR-MAGNIFICUS

MR. S. J. FOCKEMA ANDREAE,

HOOGLEERAAR IN DE FACULTEIT DER RECHTSGELEERDHEID,

voor de faculteit te verdedigen,

op Vrijdag 22 December 1893, des namiddags ten 3½ ure,

DOOR

MOZES FREDERIK DE PINTO,

GEBOREN TE 'S-GRAVENHAGE.



's-GRAVENHAGE
GEBR. BELINFANTE.
1893.

7/23/29

AAN MIJNE OUDERS.

INHOUDSOPGAVE.

INLEIDING.

Het meest ingrijpende amendement op het wetsontwerp op het faillissement en de surséance van betaling was ongetwijfeld het voorstel dat de Heer Levy op den 7en April 1893 bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal indiende 1)

De strekking van dit amendement was, genoemd wetsontwerp te doen voorafgaan door een aantal artikelen, regelende de homologatie van akkoord buiten faillietverklaring.

De uitslag van deze poging om aan een instelling, als bij bedoeld amendement beoogd, in onze wetgeving eene plaats in te ruimen was niet gelukkig: artikel 1 van het amendement van Mr. Levy werd in de zitting van den 20en April 1893 in stemming gebracht en met 41 tegen 27 stemmen verworpen. Hierdoor verviel het geheele voorstel. 2)

---

1) Zitting 1892—1893, gedrukte stukken, 18—No. 8.

2) Handelingen 1893—1894, blz. 1027.

Wij komen later op het amendement, sedert met enkele wijzigingen als zelfstandig wetsvoorstel door den Heer Levy bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal ingediend 1), terug, doch wenschen te laten voorafgaan een overzicht der pogingen om in Nederland de homologatie van akkoord buiten faillietverklaring in te voeren, vervolgens een overzicht der vreemde wetten op dit punt te geven, dan de vraag te bespreken of invoering bij ons wenschelijk is, ook na invoering der nieuwe faillietenwet, en ten slotte de beste wijze van regeling van ons onderwerp in hoofdzaak na te gaan.

---

1) Zitting 1893—1894, gedrukte stukken, **100**—No. 2.

HOOFDSTUK I.

MISLUKTE POGINGEN OM IN NEDERLAND DE HOMOLOGATIE VAN AKKOORD BUITEN FAILLIETVERKLARING IN TE VOEREN.

---

§ 1.

Voorstel van 1835.

De eerste poging aangewend om ten onzent te verkrijgen de homologatie van akkoord buiten faillietverklaring, dagteekent van het jaar 1835. De instelling kwam toen ter sprake bij de herziening van het derde boek van het Wetboek van Koophandel van het jaar 1830. Ter zake van die herziening werden bij Koninklijke Boodschap van 21 October 1835 1) drie ontwerpen van wet ingezonden. Deze wetsontwerpen hielden in drie geheel nieuwe opstellen, 1o. van een titel: van faillisse-

---

1) Voorduin, VIII, Inl., blz. XLVI.

ment, 2°. van een titel: van homologatie van akkoord buiten failliet-verklaring, 3°. van een titel: van surséance van betaling.

Nadat nu in de zitting van 1 Maart 1836 het verslag der centrale afdeeling daarover was uitgebracht, werden in de zitting van 4 Maart daaropvolgende het eerste en het derde ontwerp aangenomen; het tweede ontwerp, dat betreffende homologatie van akkoord buiten failliet-verklaring, werd in diezelfde zitting afgestemd en door geen nieuw ontwerp vervangen.

De bedoeling 1) der Regeering bij de voordracht van den geheel nieuwen tweeden titel, die volgens haar in zeer nauw verband stond met de twee andere titels (de thans nog geldende titels I en II van het Wetboek van Koophandel) en dan ook met deze één geheel moest uitmaken, was tweeledig. Het was er in de eerste plaats om te doen, de vele kostbare en omslachtige formaliteiten aan een faillissement verbonden, zooveel mogelijk te vermijden en zóódoende het belang der crediteuren te behartigen, en in de tweede plaats, om aan de schuldenaren nog gelegenheid te geven een faillietverklaring te ontgaan en zich hierdoor staande te houden.

---

1) Voorduin, X, blz. 839 en vlg.

Maar niet alleen deze redenen hadden de Regeering bewogen deze instelling te regelen. Men wilde toch het middel van surséance van betaling zeldzamer maken in zijn toepassing, en zoo zoude het akkoord buiten failliet-verklaring gelden als een middenweg tusschen een werkelijk faillissement en surséance van betaling.

Trouwens men meende hierdoor inderdaad niets nieuws te geven. Het was — zoo zeide men — niets anders dan aan datgene, wat steeds als usance gegolden had, een wettelijke sanctie en regeling te geven.

Gaan wij nu in het kort na de homologatie van akkoord buiten faillietverklaring, zooals deze door de Regeering was voorgedragen 1).

De Hooge Raad verkrijgt bij uitsluiting het recht om de homologatie te verleenen, en kan deze alleen toestaan aan kooplieden, die eene minnelijke schikking hebben getroffen waarin minstens twee derden der concurrente schuldeischers, vertegenwoordigende drie vierden van de niet bevoorrechte, noch door pand of hypotheek gedekte schuldvorderingen of omgekeerd, hebben toegestemd; terwijl uitgesloten worden zij, die geen aanspraak kunnen maken op het voorrecht van boedelafstand.

---

1) Voorduin, X, blz. 839 en vlg.

Het verzoekschrift aan den Hoogen Raad in te dienen, moet onder meer inhouden een ontwerp van akkoord, *bij voorraad* door de helft der schuldeischers, vertegenwoordigende de helft van het bedrag der schuldvorderingen, geteekend.

Daarna stelt de Hooge Raad al de stukken in handen van de Arrondissements-rechtbank, onder welker gebied de verzoeker woonachtig of het gemeenschappelijk kantoor gevestigd is.

Door de Rechtbank wordt dan benoemd een Rechter-commissaris ten einde de schuldeischers te hooren en de schuldvorderingen te verifieeren. Hierna benoemt de Rechtbank een of meer sequesters om „benevens den schuldenaar den boedel te beheeren".

Wordt de homologatie van het akkoord verleend, dan is het verbindend voor alle bekende en onbekende schuldeischers zonder onderscheid, met uitzondering van degenen die bevoorrecht zijn, door pand zijn gedekt of hypotheek hebben, voorzooverre deze niet uitdrukkelijk tot het akkoord zijn toegetreden.

De bovenstaande bepalingen maakten het voornaamste uit van den geheelen tweeden titel, die — zooals de Regeering het in de Memorie van Toelichting uitdrukte — een geheel nieuwe en zeer belangrijke stof behandelde. Toch had de Hooge Regeering, met het oog

op de vele kosten en formaliteiten aan een faillissement verbonden, in sommige gevallen tot de homologatie van een akkoord buiten faillietverklaring haar toevlucht moeten nemen onder de toenmalige wetgeving, indien, na onderzoek van het Hooge Gerechtshof, bleek dat het akkoord in geval van faillissement door den rechter had kunnen worden gehomologeerd en voor de minderheid bindend verklaard was 1).

Ook kon, volgens de Regeering, de minderheid der schuldeischers er nooit door lijden, omdat het voor hen onverschillig moest zijn of een akkoord tot stand kwam vóór of na faillietverklaring; immers, de minderheid had allen waarborg in art. 2 van het ontwerp, dat zoo hooge eischen stelde voor het daar bedoelde akkoord. De schuldeischers zouden dus in ieder geval zooveel aan kosten kunnen sparen; maar bovendien en vooral, de schuldenaar zal zijn zaken kunnen voortzetten, zonder de schande van een faillissement te hebben ondergaan.

In de afdeelingen der Kamer had intusschen de voorgestelde titel aanleiding tot vele bedenkingen gegeven. Zoo hadden velen het wenschelijk geacht de instelling niet te beperken tot kooplieden, maar op „alle soort van boedels en personen, welke door ongeluk of buiten

---

1) Voorduin, X, blz. 849.

hunne schuld in ongelegenheid geraakt zijn" toepasselijk te maken, met plaatsing der betrekkelijke artikelen in het Burgerlijk Wetboek of in dat van Burgerlijke Rechtspleging. Anderen verklaarden zich uitdrukkelijk tegen den voorgestelden titel, en wel voornamelijk omdat men vreesde dat de koopman minder angstvallig zou zijn om zich van gewaagde speculatiën te onthouden. Evenmin konden zij zich vereenigen met het denkbeeld, dat buiten faillissement een minderheid kon gedwongen worden een akkoord aan te gaan, terwijl zij meenden dat voor den ongelukkigen en te goeder trouw gehandeld hebbenden koopman het middel van boedelafstand voldoende was.

Ook de nuttigheid van den maatregel werd door hen ontkend, omdat de verificatie der schuldvorderingen, met haar incidenten, appellen enz., die ook hierbij natuurlijk niet gemist konden worden, het middel omslachtig en kostbaar moesten maken. Hij, die tot dit middel zijn toevlucht had moeten nemen, zou op niet meer soliditeit kunnen bogen dan de failliet verklaarde, en dan zou het nog de vraag zijn of men door dien maatregel niet licht in botsing zou komen met de bepalingen van het faillissement zelf.

Een beroep op het feit, dat de instelling reeds in gebruik was, kon niet overtuigen, want men was van

meening dat dergelijke maatregel, die in de geheele wetgeving niet voorkwam, in werkelijkheid alle wettig bestaan miste.

Toen nu het ontwerp den 4[en] Maart 1836 in openbare discussie kwam, werd het uitvoerig bestreden door den heer Hooft 1), die, onder meer, voornamelijk hierop wees, dat volgens de regeling van het ontwerp de ongelukkige koopman, op wien men dan de bepalingen zou toepassen, niettemin zwaar in zijn crediet zou benadeeld worden.

Hij zag dan ook in de geheele instelling niet veel anders dan een gewoon faillissement, zoowel met het oog op de kosten die het met zich droeg als op de formaliteiten daartoe — en terecht — vereischt.

Een ander bestrijder bij de discussie was de heer Op den Hooff 2). Uitdrukkelijk wilde hij opkomen tegen het beroep gedaan op den vroegeren toestand, dat namelijk het recht tot homologatie van akkoord den Souverein zou toekomen *ex plenitudine potestatis*.

De heer Op den Hooff ontkende ten stelligste het bestaan van dergelijke macht, geheel vreemd als zij was aan onze Grondwet in het algemeen en aan

---

1) Voorduin, X, blz. 860.
2) Voorduin, „ blz. 863.

het Hoofdstuk daarvan „van de magt des Konings" in het bijzonder. Het was ook onjuist dat het middel, dat men thans aan de hand wilde doen, ooit in Holland als een gewoon rechtsmiddel zou zijn bekend geweest, tot staving van welk gevoelen hij aanhaalde de ordonnantie van Keizer Karel van den 19[en] Mei 1544 waarbij bepaald was, dat geen schuldeischer verplicht kon worden een akkoord aan te gaan, waarbij hij een deel van zijn vordering moest opofferen.

Bij stedelijke keuren was later wel van dezen regel afgeweken, maar dan alleen in het faillissement. Ook waren door sommige keuren de akkoorden buiten faillissement op straffe van nietigheid verboden.

In een schitterende rede 1) werd daarop door den heer Donker Curtius de voordracht verdedigd. Hij achtte het wetsontwerp noodig om een gaping in het Wetboek van Koophandel aan te vullen, en toonde andermaal aan de behoefte van een instelling die het midden hield tusschen de surséance van betaling en het akkoord na faillissement. Vandaar dan ook, dat de Souverein gedrongen was er aan toe te geven: het was dus veeleer een middel geboren uit conveniëntie,

1) Voorduin, X, blz. 871.

maar in de toepassing des te gevaarlijker, nu alle waarborgen ontbraken.

Met hoeveel klem dit door den heer Donker Curtius ook werd betoogd, hij mocht er niet in slagen de Kamer op zijn hand te krijgen. De voordracht werd met 31 tegen 3 stemmen verworpen.

---

§ 2.

Behandeling in de tweede vergadering der Nederlandsche Juristen-Vereeniging.

Zagen wij in de vorige paragraaf, dat de poging aangewend om het akkoord buiten failliet verklaring in een wet te belichamen niet gelukkig was, een beter lot viel haar ten deel, toen de zaak te tweeden male ter sprake kwam, maar bij een behandeling van ..... officieuse zijde.

In de tweede vergadering der Nederlandsche Juristen-vereeniging werd de vraag: „is het wenschelijk de gelegenheid te openen voor gerechtelijke bekrachtiging van een onderhandsch akkoord buiten faillissement?”

bevestigend beantwoord 1) met 63 tegen 41 stemmen, in overeenstemming met het praeadvies van Mr. F. S. van Nierop en in afwijking van dat van Mr. Joh. Pols.

Volgens Mr van Nierop 2) moest de homologatie van een akkoord buiten faillietverklaring van groot nut zijn en konden vele van de bedenkingen, daartegen in 1835 aangevoerd, worden weggenomen.

De adviseur betoogde de doelmatigheid er van voornamelijk hierdoor, dat veelal in faillissement een akkoord eenige percenten minder bedraagt dan het onderhandsche akkoord. In de eerste plaats is dit het gevolg van de faillissements-onkosten; maar ook is hierop van invloed, dat veelal derden, als b.v. de vrouw of familiebetrekkingen, bij voorkoming van een faillissement, zich eerder een opoffering getroosten.

En de handel bleek behoefte te hebben aan een middel om ook buiten faillissement tot een akkoord te kunnen geraken; dit werd bewezen door het feit, dat maar al te vaak surséance van betaling was gevraagd; alleen om door uitstel te geraken tot een onderhandsch akkoord, en aldus faillissement te voorkomen.

Het groote bezwaar, dat men steeds tegen het

---

1) Handelingen der Nederl. Jur.-Ver. 1871, II, blz. 173.
2) " " " " " 1871, I, " 70.

middel had aangevoerd, werd evenwel ook door den heer van Nierop wel gevoeld, n.l. dat, wilde men werkelijk de noodige waarborgen niet achterwege laten, het ten slotte niet veel zou verschillen, wat kosten en formaliteiten betrof, met faillissement zelf. Dit bezwaar gold stellig in hooge mate voor de regeling volgens het Ontwerp van 1835, dat de homologatie den Hoogen Raad opdroeg en verificatie verplicht stelde.

De Heer van Nierop wilde de homologatie aan de Arrondissements-Rechtbank opdragen terwijl deze slechts kon worden toegestaan aan kooplieden die „een akkoord hebben aangegaan waarin ten minste eene meerderheid van vijf zesden der concurrente schuldeischers, vertegenwoordigende zeven achtsten van de niet bevoorrechte noch door pand of hypotheek gedekte vorderingen, vóór de ophouding der betaling ontstaan, of wel zeven achtsten der schuldeischers, vertegenwoordigende vijf zesden der vorderingen, heeft toegestemd".

Bij het verzoekschrift tot verkrijging van de homologatie moet reeds aanstonds blijken, dat een — bij de wet vast te stellen — deel der schuldeischers, vertegenwoordigende de helft van het concurrente passief, reeds bij voorraad in het akkoord heeft toegestemd.

Het beheer van den boedel zou dadelijk worden opgedragen aan één of meer bewindvoerders met den schuldenaar, op de wijze zooals nu geldt bij surséance van betaling. Tegelijkertijd beveelt de rechtbank de oproeping der crediteuren in de dagbladen en door den griffier bij brief.

Verificatie zal geen plaats vinden, zoolang niet schuldeischer of schuldenaar de vordering betwist of verificatie verlangt.

Geheel in tegenovergestelden zin had Mr. Joh. Pols 1) gepraeadviseerd. Onze faillissementswetgeving kende toch de voortzetting der zaak in het belang van de schuldeischers, en omdat bij akkoord buiten faillissement toch publiciteit ook een vereischte bleef, zoo zag hij door dit alles de doelmatigheid van het middel niet in en ontkende het groote verschil er van met faillissement. Afgezien van dit alles, vond hij den door zoodanige homologatie opgelegden dwang geheel in strijd met de meest elementaire rechtsbegrippen. Wel gaf hij toe, dat, zooals de toestand nu was, een enkel onwillig schuldeischer iedere onderhandsche schikking kan doen mislukken, zoodat failliet verklaring noodzakelijk moet volgen; maar juist hierdoor zou het

1) Handelingen der Ned. Jur.-Ver., I, blz. 41.

voor den schuldenaar een prikkel te meer zijn om zijn aanbod zoo ruim mogelijk te doen en zouden familie of vrienden te eer geneigd zijn hulp te bieden — een argument door Mr. van Nierop juist ten behoeve van het tegendeel gebezigd.

Heftig werd de nieuwe instelling door Mr. Aug. Philips bestreden, daarentegen door Mr. Levy 1) verdedigd. Deze laatste verklaarde niet te aarzelen den tegenwoordigen toestand een gruwel te noemen, daar thans een vordering van eenige guldens in staat is een vordering van een ton te overstemmen. Laat — zoo sprak Mr. Levy — de kooplieden op een vergadering bijeenkomen, hun zaken behandelen en het over het dividend eens worden; geeft kracht van wet aan hetgeen dan daaromtrent besloten is en zoodoende zal men vele faillissementen voorkomen en handelen in den geest van den koopmansstand, die, niet tuk op processen, veeleer iets opoffert om hun zaken zelf te kunnen afwikkelen.

Mr. van Nierop verdedigde hierop van zijn kant het middel tegen de aanvallen, die de tegenstanders op de nieuwe instelling hadden gedaan. Hij stelde voorop, dat de vraag of het middel al dan niet aanbe-

---

1) Handelingen der Ned. Jur.-Ver. 1871, II, blz. 149.

veling verdient minder was een quaestie van recht dan van handelsbelang, waardoor zich als van zelf verklaarde het feit, dat overal waar de handel krachtig zijn gevoelen uitspreekt, de homologatie bestaat, maar waar de juristen den boventoon voeren, dit niet het geval is. Hij wees er dan ook op, dat hier niet de vraag in aanmerking kwam wat er voor te zeggen viel: immers, zoolang er niets tegen was en de handel verlangde het, was de zaak in orde.

Maar wat hiervan ook ware, het zou volgens Mr. van Nierop in ieder geval een middel zijn om de immoreele sluipakkoorden te verhinderen, omdat de zekerheid, dat de schuldenaar de macht heeft om het akkoord ook voor enkele onwilligen te doen bindend zijn, het aantal dier laatsten zou verminderen.

Dat het middel daarom een ruime toepassing zou vinden, geloofde hij niet; maar het feit dat het middel *kan* worden toegepast, zou meer goed doen dan men meent.

Intusschen bleven de tegenstanders toch van meening, dat het middel alleen dan van toepassing zou zijn, wanneer er geschil over de vorderingen bestond, derhalve daar waar men toch niet zonder het verificatie-proces kon; waren daarentegen alle vorderingen onbetwist, dan zal het geen moeielijkheden opleveren een onderhandsch akkoord tot stand te brengen en

behoeft de omstandigheid dat enkele crediteuren, die een luttel bedrag slechts te vorderen hebben, onwillig zijn, nog niet tot een sluipakkoord te leiden: immers dan zullen de overige crediteuren zich niet verzetten, wanneer aan die enkelen honderd procent wordt uitgekeerd.

Dat ten slotte de stemming de voorstanders van het akkoord buiten faillissement in het gelijk stelde, hadden wij reeds gelegenheid op te merken; maar dat onder de minderheid vele namen voorkwamen, die een uitnemenden klank hebben, bewees wel dat de zaak een zeer betwistbare was.

---

§ 3.

Geschiedenis van het akkoord buiten failliet-verklaring in de Tweede Kamer der Staten-Generaal bij de behandeling der nieuwe faillissementswet.

Ten slotte rest ons in dit hoofdstuk de jongste poging te bespreken om het door ons te behandelen rechtsinstituut wettelijk te regelen: het voorstel van Mr. Levy om het wetsontwerp op het faillissement en de surséance van betaling te doen *voorafgaan* door

een aantal bepalingen, regelende de homologatie van akkoord buiten faillietverklaring.

Omtrent het onderwerp van dit voorstel, door den heer L e v y als amendement op genoemd wetsontwerp den 7[en] April 1893 bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal ingezonden, vond men niets in het Ontwerp der Staatscommissie noch in dat van de Regeering op het faillissement en de surséance van betaling, terwijl de beide memories van toelichting eveneens het stilzwijgen daarover bewaarden.

Op een en ander viel dan ook de aandacht van den Raad van State 1), blijkens zijn over gemeld wetsontwerp den 24[en] Juni 1890 uitgebracht advies. Immers — zoo zeide de Raad van State in dat advies — van de zijde van den handel was daarop meermalen aangedrongen en het was ook een onderwerp van beraadslaging in de Nederlandsche Juristen-vereeniging geweest.

In het Rapport 2) van den Minister van Justitie aan de Koningin-Regentes, dd. 20 November 1890, naar aanleiding van het advies van den Raad van State, werd door den Minister deze opmerking weer-

1) Bijlagen Hand. 1892—1893, **18—3**, blz. 120.

2) Bijlagen **18—4**, blz. 144.

legd, op grond, dat, wanneer men wettelijke regeling niet wenschte, daarvan uit den aard der zaak niets in het Ontwerp kon voorkomen. Dat men er in de Memorie van Toelichting geen melding van had gemaakt, was hieraan te wijten, dat 1° in dat opzicht geen verandering in de wetgeving werd gebracht en 2° men in herhaling zou moeten treden van de afdoende argumenten, daartegen in 1835 en 1836 ingebracht bij gelegenheid van de behandeling van den toen door de Regeering voorgestelden tweeden titel van het derde boek van het Wetboek van Koophandel onder het opschrift: „Van homologatie van akkoord buiten failliet-verklaring".

Het door Mr. Levy in zijn amendement belichaamde denkbeeld was door hem reeds met een enkel woord aangegeven in zijn Nota 1), bij het afdeelingsonderzoek over het Wetsontwerp op het faillissement en de surséance van betaling overgelegd. In die Nota, waarin Mr. Levy zijn inzichten omtrent den faillissementstoestand breedvoerig uiteenzette, werd er reeds — en wel speciaal sub II — door hem op gewezen, dat er inderdaad behoefte bestaat aan een instelling zooals in het leven geroepen was door den Engelschen wet-

1) Bijlagen 18—1, blz. 79—82.

gever; dat faillissement moet zijn „de climax van een bestaand onvermogen", waarvan het afschrikwekkende zal versterkt worden, wanneer men de mogelijkheid van een akkoord als milderen maatregel erkent; terwijl een bepaling als van art. 17 van de Bankruptcy-act, voorschrijvende een „public examination of debtor", den schuldenaar toch steeds zijn aansprakelijkheid zal doen gevoelen.

Blijkens het Verslag der Commissie van voorbereiding, bleek het denkbeeld van den heer Levy wel instemming te vinden. Wij vinden toch onder meer de vraag 1) gedaan of, — bij al het goede dat het ontwerp bood — men nog niet wat meer het oog had moeten slaan op den buitenlandschen wetgever, speciaal ten aanzien van het akkoord. Met name noemde men de Fransche wet van 4/5 Maart 1889: *Loi portant modification à la législation des faillites*, volgens welke wet als stelsel gold het voorkomen van faillissement, terwijl als een wet van dezelfde strekking genoemd werd de Belgische van 29 Juni 1887, regelende *le concordat préventif*. Dergelijke regeling achtte men ook bij ons gewenscht, om te worden ingevoerd bij of wel tegelijk met de wet op het faillissement.

---

1) Bijlagen **18—1**, blz. 5 (Verslag Comm. Voorber.)

De Regeering 1) daarentegen kon, blijkens haar antwoord, zich hierbij niet aansluiten. Zoo meende zij — en dit vooral met het oog op de verwijzing naar de vreemde wetten — dat hetzelfde resultaat kon bereikt worden door de surséance van betaling, zooals zij in het aanhangige ontwerp was geregeld, daar deze toch ook strekte om faillissement te voorkomen.

Trouwens, de Regeering achtte het beroep op de Fransche wet minder ter zake, omdat, volgens haar, niet alleen bizondere toestanden in Frankrijk tot die wet hadden geleid, maar ook — en vooral — omdat deze wet een politiek karakter had 2).

In Frankrijk moest, tengevolge van de gestrengheid van de wet, tot elken prijs faillissement voorkomen worden en vandaar een wet als die van 1889, die dienen moest om een toestand in het leven te roepen, waardoor men de zware gevolgen van faillissement ontliep (3), daar eene *liquidation judiciaire* slechts voor een deel de politieke rechten ontneemt, om toch ten slotte ten opzichte van de crediteuren tot hetzelfde resultaat te komen. De grootste grief, in Frankrijk

1) Bijlagen 18—1, blz. 4.

(2) De Regeering beriep zich hier op het gevoelen van Bailly, la loi du 4 Mars 1889, Annales de droit commercial 1889, II, blz. 51—56.

(3) Zie Annuaire de législation française 1889, blz. 62 bovenaan.

tegen de wet van 1838 geuit, was het totaal verlies der politieke rechten, aan faillissement verbonden.

De Regeering kon dan ook in het akkoord buiten faillissement niets anders zien dan een middel om nog een tweeden faillissementstoestand in het leven te roepen, een toestand dien men geheel onnoodig achtte, waar een faillietenwet, zooals thans aanhangig, den schuldenaar nergens met onnoodige hardheid behandelt. En waar de heer Levy gesproken had van den zoo noodigen climax ten aanzien van het ophouden van betalen, deze was in het ontwerp der Regeering stellig ook te vinden, zij het dan ook onder een anderen naam: het eerste stadium, dat van de verificatie der schuldvorderingen en beslissing over het akkoord, het tweede, dat van de insolventie.

Deze insolventie is dan de door Mr. Levy bedoelde climax.

Ook vond de Regeering een openbare ondervraging (de „public examination" der Engelsche wet) waarop door Mr. Levy nog in zijn Nota gewezen was, niet navolgingswaardig en zag daarin „een publieke tentoonstelling" van den schuldenaar. De Regeering was dus blijkbaar niet overtuigd van de deugdelijkheid der argumenten, door den heer Levy reeds in zijn Nota aangevoerd, tegen de toelichting van de betrekkelijke

artikelen van haar Ontwerp van wet op het faillissement en de surséance van betaling, waarin art. 17 van de Bankruptcy-act als te stuitend werd van de hand gewezen, ofschoon in art. 19 een *openbaar* register werd geschreven, waarin allen, die failliet verklaard zijn, benevens alle omstandigheden, daarop betrekking hebbende, zouden worden te boek gesteld. Was dit — zoo vroeg Mr. Levy — soms minder „stuitend" — gelijk de Regeering het gequalificeerd had — dan een openbaar verhoor volgens het Engelsche recht?

Het amendement-Levy 1) werd, zooals we reeds in de Inleiding zeiden, verworpen. De argumenten van voor- en tegenstanders kwamen bij de openbare behandeling in de Kamer nader ter sprake.

Wij volgen die behandeling op het oogenblik niet, omdat zij voor ons in Hoofdstuk III de leiddraad zal zijn van de beschouwingen over de instelling zelve.

---

1) Zie hierover het hoofdartikel van het W. v. h. R. n°. 6319.

HOOFDSTUK II.

OVERZICHT DER VREEMDE WETTEN.

Engeland.

Engeland heeft in de laatste zestig jaar meer dan veertig faillissementswetten gehad, zoo lezen wij in het bekende werk van den Parijschen Hoogleeraar Ch. Lyon-Caën 1).

Bij de regeling van dit onderwerp werd de Engelsche wetgever geslingerd tusschen twee stelsels: het faillissement te beschouwen eenvoudig als een toestand, die zijn verloop had tusschen crediteur en debiteur, *zonder* inmenging van staatswege (*voluntarism*) en in het faillissement te zien een verhouding, waarbij de staat wel degelijk had in te grijpen en de hoogste leiding aan zich te houden (*officialism*). Beurtelings

---

1) Loi Anglaise sur la faillite du 25 août 1883, Paris 1888, blz. I.

drukte het eerste en het tweede stelsel zijn stempel op des wetgevers arbeid.

De wet, die — al is zij op vele belangrijke punten gewijzigd 1) — thans nog het faillissement beheerscht, is die van 25 Augustus 1883 (46 en 47 Vict. c. 52). Zij verving de wet van 1869 (32 en 34 Vict. c. 71), waarin de onderhandsche akkoorden een groote rol speelden, wijl die wet de staatsinmenging tot een minimum beperkte.

Die wet van 1883 huldigt het stelsel, dat de staat meer dan voorheen zich in het faillissement moet mengen. Eigenlijk kent zij het akkoord *buiten* faillissement niet. Men oordeele:

Wie in Engeland in de termen valt om te kunnen worden failliet verklaard 2), verkrijgt een „receiving order" op aanvrage van een of meer zijner crediteuren, waarvan het gevolg is, dat zijn boedel door een rekenplichtig ambtenaar, den „official receiver", beheerd wordt.

---

1) De voornaamste wijzigingswet is de wet van 18 Augustus 1890 (53 en 54 Vict. c. 71).

2) De onderscheidene gevallen waarin iemand kan worden failliet verklaard, zijn in art. 4 der wet van 1883 j°. *a* 1 der wet v. 1890 aangegeven; de wet van 1883 kent, evenmin als de vroegere Engelsche wetten, het staken der betalingen als eenig kenmerk voor faillissement. Geen der wetten maakte ook onderscheid tusschen het zijn van koopman of niet.

Nu kan het vermogen van den debiteur twee wegen te gemoet gaan.

Immers, zoo spoedig mogelijk, na het uitvaardigen van den „receiving order" wordt een algemeene vergadering der schuldeischers belegd, ten einde te beraadslagen of met den schuldenaar een akkoord of schikking (composition or scheme of arrangement) zal getroffen worden, dan wel of het beter is zijn insolventverklaring te verkrijgen, en wordt in het algemeen bepaald wat met het actief van den schuldenaar aan te vangen.

De bepalingen, het akkoord betreffende, zijn gewijzigd bij de hiervoren genoemde wet van 18 Augustus 1890. Het akkoord moet nl. met een volstrekte meerderheid van crediteuren, welke drie vierden van het bedrag der erkende vorderingen vertegenwoordigen, worden aangenomen, en kan dan worden gehomologeerd.

Art. 17 der wet van 1883 schrijft voor, dat wanneer de Rechtbank een „receiving order" heeft uitgevaardigd, een zitting moet worden gehouden om den debiteur een openbaar verhoor (*public examination*) af te nemen.

Maar het kan ook zijn, dat de crediteuren een dergelijke schikking *niet* wenschen en dan wordt de debiteur insolvent verklaard. De insolventverklaring (*adju-*

dication of bankruptcy) volgt evenzeer, wanneer de vereischte meerderheid voor het akkoord niet aanwezig is, wanneer er de homologatie aan onthouden wordt of wanneer het verjaard of ontbonden is.

Men late zich door den naam der Engelsche insolventie (adjudication of bankruptcy) niet er toe verleiden te meenen dat het besproken akkoord een akkoord *buiten* faillissement zijn zoude.

Wat de Engelsche wet een „receiving order" noemt, staat gelijk, wat de meeste gevolgen betreft, met onze „faillietverklaring", en wat in Engeland „adjudication of bankruptcy" heet, is ten slotte niets anders dan onze „insolventie".

Wel behoudt de debiteur zijn politieke rechten en worden zijn goederen nog niet geëxecuteerd; maar er blijft toch een groot verschil tusschen de bovengenoemde schikkingen en het *akkoord buiten faillietverklaring* zooals het in het voorstel van Mr. Levy is omschreven. De rechter heeft toch reeds uitgevaardigd den „receiving order", de debiteur mist tot de homologatie het beheer over zijn vermogen, hij is in het openbaar door den rechter ondervraagd. Het extra-judicieele derhalve, dat het voorname kenmerk en de mildheid van de door ons bedoelde instelling moet bepalen, ontbreekt zoo goed als geheel.

Volgens den hoogleeraar Lyon-Caën 1) nu, waren de resultaten van de wet van 1883 in de drie eerste jaren (1884—1886) zeer voldoende. De uitslag over het jaar 1887 was echter aanmerkelijk minder en liet veel te wenschen over. Het officieele rapport, uitgebracht door den Board of Trade, bracht dit alles aan het licht, wees op de zwakke punten van de wet en deed middelen tot verbetering aan de hand.

In gemeld rapport, dat wel de wet van 1883 aan een strenge kritiek onderwierp, maar haar grondbeginselen ongedeerd liet, werd wel erkend, dat de kosten en de duur der faillissementsprocedure minder waren en bleven dan onder de werking der wet van 1869; maar het aantal faillietverklaringen overtrof verre dat der gerechtelijke schikkingen, terwijl de verhouding van het passief tot het actief in de boedels steeds bedenkelijker werd.

Wat was hiervan de oorzaak?

Het rapport noemt o. a. als reden daarvoor op de fout die de wetgever van 1883 beging door aan de Rechtbank geheel de vrije hand te laten — in tegenstelling van de wet van 1869 — omtrent het verlee-

1) Lyon-Caën t. a. p., Inl., blz. LIV en vlg.

nen van een „*order of discharge*" 1), hetgeen zelfs dan kon plaats hebben, als het actief zeer verminderd, ja zelfs in het geheel niet meer aanwezig was. Dit gaf aanleiding tot de meest verkeerde praktijken en leidde er vaak toe, dat de debiteur vóór het faillissement zijn actief er doorbracht.

Ook werkte tot den slechten uitslag van de wet mede, dat de debiteuren uit vrees voor de openbaarheid aan faillissement verbonden dikwijls alles in het werk stelden dit te voorkomen. Zoodoende kwamen zij er toe de schuldeischers, die hen het ergst op de hielen zaten, tevreden te stellen, of, tengevolge van vruchtelooze pogingen, om een onderhandsch akkoord aan te gaan, en door dat een en ander hun actief steeds te verminderen. Het was dus noodzakelijk dit akkoord aan wettelijke bepalingen te binden.

Zoo ontstond de wet van 16 September 1887 2), in werking sedert 1 Januari 1888. Deze, de „deeds of

---

1) Volgens de wet van 1883 kan een failliet te allen tijde aan de Rechtbank verzoeken een „order of discharge" d. w. z. een *rehabilitatie* welke tot gevolg heeft dat alle schulden — met enkele uitzonderingen — worden kwijtgescholden, eene rehabilitatie die nooit kan verleend worden dan nadat de openbare ondervraging van art. 17 heeft plaats gehad, terwijl de aanvrage in het openbaar behandeld wordt.

2) Deze wet, tot opschrift dragende: „an Act to provide for the registration of Deeds of Arrangement" 50 & 51 Vict. c. 72, geldt niet voor Schotland.

arrangement act", heeft betrekking op wat men zou kunnen noemen akkoord buiten faillissement.

Deze wet is van toepassing op alle onderhandsche schikkingen (deeds of arrangement), tot stand gekomen nadat de wet was van kracht geworden.

De wet geeft nu een opsomming der handelingen van den debiteur ten behoeve zijner crediteuren die vallen onder die „deeds of arrangement", waaronder we nu onder meer ook vinden de overeenkomst, waarbij de debiteur van zijne crediteuren kwijtschelding van schuld verkrijgt.

Nu is het eigenaardig, dat de wet voor het akkoord eigenlijk geen regelen stelt; het is dus gelijk aan de onderhandsche akkoorden, die hier te lande tegenwoordig buiten faillissement voorkomen, met dit voorname onderscheid, dat de Engelsche wet op straffe van nietigheid de inschrijving van het akkoord vordert, een aantal voorschriften geeft van formeelen aard daarbij in acht te nemen, en bepalingen inhoudt omtrent de openbaarheid der registers.

België

De eerste wet, die in België aan het akkoord buiten faillissement wettelijke sanctie gaf, was die van 20 Juni 1883, „sur le concordat préventif de la faillite".

Volgens een der bepalingen van deze wet zou zij gelden tot 1 Januari 1886 (deze termijn is nader verlengd tot 1 Juli 1887), omdat men met de wet van 1883 slechts de proef wilde nemen met een aldaar onbekende instelling en dus niet te veel op den uitslag daarvan wilde vooruitloopen.

Geheel voldaan had die proef, waartoe men op veelvuldig verlangen van den handel was overgegaan, stellig niet, maar toch was voldoende gebleken dat het wenschelijk was de zaak definitief te regelen, hetgeen leidde tot de wet van den 29en Juni 1887, „relative au concordat préventif de la faillite" 1).

Volgens deze wet kan ieder koopman, die ongelukkig en te goeder trouw is, met zijn crediteuren een akkoord aangaan, om, zoo het door de Rechtbank gehomologeerd wordt, faillietverklaring te voorkomen.

---

1) Annuaire de législation étrangère (Paris, 1888) blz. 563—572.

Ook na overlijden van den schuldenaar kan het akkoord worden aangegaan.

Hiertoe moet de debiteur deponeeren een bedrag dat noodig is om de gerechtelijke kosten te dekken, welke tot verkrijging van het akkoord noodzakelijk zijn.

Ter verkrijging van het akkoord moet de debiteur bij de Rechtbank een request indienen, dat voldoen moet aan de door de wet gestelde vereischten, waaruit de Rechtbank moet opmaken of zij al dan niet de homologatie zal verleenen.

Alvorens nu te beraadslagen over de beschikking op het verzoek, benoemt de Rechtbank een Rechter-Commissaris, die den toestand onderzoekt en aan de Rechtbank daarvan verslag doet binnen korten termijn, opdat de Rechtbank nog binnen acht dagen beslisse of er termen zijn de procedure ter verkrijging van het akkoord voort te zetten.

Is de rechtbank van meening dat er wel termen zijn, dan bepaalt zij plaats, dag en uur waar en wanneer de schuldeischers zullen bijeenkomen, onder voorzitterschap van den Rechter-Commissaris, met aanwijzing tevens in welke bladen deze oproeping moet worden bekend gemaakt.

De Rechter-Commissaris verifieert daarna — des noods met bijstand van door hem beëedigde deskundigen — de schuldvorderingen, waarna de Rechtbank,

op rapport van den Rechter-Commissaris, het tijdstip kan bepalen tot vergadering der crediteuren, ter beraadslaging over het akkoord.

De crediteuren, nml. zij die bekend zijn uit de lijst die bij het verzoek moet worden ingediend, worden bij aangeteekenden brief opgeroepen, welke inhoudt: de voorstellen van akkoord; de bepaling dat pand of hypotheek hebbende of bevoorrechte crediteuren niet mogen meestemmen over het akkoord, tenzij zij afstand doen van hun voorrecht en daardoor van rechtswege stemrecht verkrijgen; dat zij ook dan kunnen meestemmen, wanneer zij van hun voorrecht afstand doen voor een bedrag gelijkstaande met minstens de helft van hun vordering, in welk geval die vorderingen slechts voor dat bedrag ten opzichte van het akkoord in aanmerking komen.

Voor de buitenlandsche crediteuren, die bij telegrammen kunnen worden opgeroepen, bepaalt de wet dat die bepalingen vóór de stemming over het akkoord moeten worden voorgelezen.

Gedurende de procedure over het akkoord worden de executies op de goederen van den schuldenaar geschorst; de schuldenaar kan gedurende dien tijd niets vervreemden, bezwaren of zich verbinden zonder machtiging van den Rechter-Commissaris.

Voor de totstandkoming van het akkoord, dat binnen drie dagen na zijn totstandkoming door toedoen van den Rechter-Commissaris moet worden gepubliceerd, eischt de wet een meerderheid van crediteuren, wier niet betwiste of bij voorbaat toegelaten vorderingen drie vierden van het passief vertegenwoordigen, waaronder ook gebracht worden de vorderingen aan toonder, voor welke de wet bizondere bepalingen geeft.

Te allen tijde echter kan de schuldenaar, zoo blijkt dat hij noch ongelukkig, noch te goeder trouw was, worden failliet verklaard.

De gevallen, waarin een akkoord kan ontbonden worden verklaard, zijn: 1°. veroordeeling wegens enkele of bedriegelijke bankbreuk na de homologatie opgekomen, of kwade trouw na de homologatie ontdekt 2°. nietnakoming van het akkoord.

Wordt de schuldenaar binnen zes maanden na de ontbinding van het akkoord failliet verklaard, dan wordt het tijdstip van het staken der betalingen geacht dat te zijn, waarop de aanvraag tot het akkoord werd gedaan.

De wet noemt enkele soorten van schulden waarop het akkoord van geen invloed is.

Uitdrukkelijk is bepaald dat hij die verkregen heeft een „concordat préventif de la faillite" zijn kiesrecht behoudt.

Portugal.

Het Portugeesche handelswetboek van 28 Juni 1888 1) regelt in Boek IV, titel IV, de surséance van betaling en het akkoord.

Volgens art. 730 kan de debiteur zijn schuldeischers aanbieden een surséance van betaling of een akkoord, zoowel vóór als na faillietverklaring.

De regeling die dit wetboek aangeeft, is uiterst eenvoudig. Tusschen het akkoord *in* en *buiten* faillissement is letterlijk niet het minste verschil. De vereischten zijn twee derden der niet bevoorrechte crediteuren, vertegenwoordigende twee derden der schulden.

Een zeer strenge bepaling geldt echter nog voor de totstandkoming van het akkoord; er moet nl. worden aangeboden minstens 50 %, betaalbaar binnen een termijn, vijf jaren niet overschrijdende, terwijl het binnen een korten, door de wet vastgestelden, tijd door de Rechtbank moet worden gehomologeerd.

---

1) Prof. Dr. E. Lehr, Code de commerce Portugais traduit et annoté (Paris, 1889).

Frankrijk.

Het was in Frankrijk de wet van 4 Maart 1889 1), gewijzigd bij die van 4 April 1890, die aldaar sedert het jaar 1838 de voornaamste wijziging bracht in den Code de Commerce.

Deze wet regelt de zoogenaamde „liquidation judiciaire" en is bestemd om nevens de bepalingen van het faillissement te gelden, behoudens enkele bepalingen welke het faillissement zelf betreffen.

De wet van 1889 geeft iederen koopman die ophoudt te betalen, het voorrecht eener gerechtelijke schikking (*liquidation judiciaire*). Om deze te verkrijgen moet binnen 14 dagen na het ophouden van betalen bij de handelsrechtbank van de woonplaats van den debiteur een request worden ingediend, benevens een balans en een lijst, aanwijzende naam en woonplaats van al de crediteuren. Het recht om de liquidatie te vragen komt binnen denzelfden termijn toe aan den schuldenaar, die ter failliet verklaring is opgeroepen.

Ook aan de erfgenamen van den schuldenaar en aan

---

1) Loi du 4 Mars, portant modification à la législation des faillites. Annuaire de législation Française (Paris, 1890), blz. 58—82.

al de handelsvennootschappen wordt het recht om de likwidatie te vragen toegekend. De wet verlangt, dat de schuldenaar wordt gehoord in een openbare zitting.

Volgt op het request een gunstige beschikking, dan benoemt de Rechtbank een Rechter-Commissaris en een of meer voorloopige liquidateurs, die binnen vier en twintig uur de boeken afsluiten en met den schuldenaar tot inventarisatie overgaan.

Het vonnis, waarbij de gerechtelijke liquidatie wordt uitgesproken, moet worden openbaar gemaakt op dezelfde wijze als het vonnis van faillietverklaring.

Van het oogenblik af, dat het vonnis is uitgesproken, worden alle executies geschorst, tenzij de schuldeischers een recht van hypotheek hebben; dit werd, ten einde alle kwesties af te snijden, uitdrukkelijk erkend in de bovengenoemde wet van 4 April 1890.

Door het vonnis worden de schuldvorderingen ten opzichte van den debiteur opeischbaar.

De wet noemt onderscheiden daden van beheer en tot bewaring van den boedel, die de schuldenaar kan doen, maar met machtiging van de liquidateurs.

Den griffier is opgedragen de schuldeischers op te roepen binnen een door de wet gestelden termijn, om op een door den Rechter-Commissaris vastgestelden dag samen te komen ten einde den toestand van den boedel

na te gaan, in welke bijeenkomst de definitieve liquidateurs (controleurs) worden benoemd, die hun taak om niet waarnemen.

Daarop volgen de verificatie-vergaderingen, die op dezelfde wijze plaats hebben als bij faillissement.

Na sluiting der verificaties wordt in een bijeenkomst over een akkoord gestemd, tot welks aanneming de meerderheid der geverifieerde schuldeischers, vertegenwoordigende twee derden van de schulden, wordt vereischt.

Wordt het akkoord nu gehomologeerd, dan verklaart de rechtbank de gerechtelijke schikking voor geëindigd.

Wordt het akkoord niet aangenomen, dan kan de Rechtbank hetzij ambtshalve, hetzij op vordering van de schuldeischers den debiteur failliet verklaren. Eveneens kan dit geschieden, wanneer hij niet binnen den door de wet gestelden termijn na het ophouden van betalen een request tot verkrijging der liquidatie heeft ingediend.

De wet noemt met name de gevallen waarin hij, die de liquidatie verkregen heeft, ambtshalve of op verzoek der crediteuren kan failliet verklaard worden en gevallen waarin hij, in iederen stand van de procedure, moet failliet verklaard worden.

Van het oogenblik af, dat de liquidatie verkregen is, kan de debiteur tot geen ambt meer gekozen worden; zoo hij een ambt waarnam, moet hij zijn ontslag nemen.

Vermelden wij ten slotte, dat al de bepalingen van den Code de Commerce van toepassing zijn, zoo ingeval van liquidation judiciaire als van faillissement; een belangrijk voorschrift, belangrijk, omdat het duidelijk doet zien, dat de liquidation judiciaire in strekking zeer veel verschilt van het eigenlijke akkoord buiten faillissement. De Fransche wet wil *alleen* de faillietverklaring uitsluiten, maar de regeling van de instelling en het verloop der zaken komt het faillissement zoo goed als nabij; zij was dus, gelijk het opschrift van de wet het zelf zegt: „loi portant modification à la législation des faillites", meer een aanvulling der faillissementswet dan de regeling van een zelfstandig van faillissement onafhankelijk instituut.

Zwitserland.

De nieuwe Zwitsersche wet „sur la poursuite pour dettes et la faillite" van 10/11 April 1889 1) stelt voor het eerst het *akkoord* in (Titel XI „du concordat").

Ieder schuldenaar, koopman zoowel als particulier, kan aan zijne schuldeischers een akkoord aanbieden.

Twee derden van het aantal schuldeischers, vertegenwoordigde twee derden van het aantal schulden, moeten zich voor het akkoord verklaren.

Daarna moet het akkoord worden gehomologeerd door den rechter. Weigert deze de homologatie, dan *moet* de debiteur onmiddellijk worden failliet verklaard.

Hieruit blijkt derhalve, dat de Zwitsersche wet het tegenovergesteld systeem heeft van de Nederlandsche. *Hier* is faillissementsakkoord het eenige, *daar* is niets anders bekend dan akkoord buiten faillissement.

---

1) Annuaire de législation étrangère (Paris, 1890, blz. 606—654).

Griekenland.

De nieuwste wet, regelende het akkoord buiten faillissement is, naar ons bekend is, de Grieksche wet van 6 Februari 1893 (Staatsblad n°. 26), die zeer groote overeenkomst heeft met de Belgische wet, reden waarom wij haar slechts in het kort zullen mededeelen 1). Zij geeft iederen koopman of diens erfgenamen, die in gebreke blijft zijn schulden te voldoen, de bevoegdheid een akkoord aan te bieden.

Als voorwaarde tot dit akkoord geldt, dat het door de meerderheid der schuldeischers, wier onbetwiste of voorloopig erkende vorderingen drie vierden der geheele schuld uitmaken, wordt toegestaan; bizondere bepalingen gelden voor vorderingen, waarvan de bewijzen aan toonder luiden.

Het akkoord, dat door de Rechtbank wordt gehomologeerd, wordt slechts verleend aan diegenen, die zonder eigen schuld tot een akkoord gedwongen worden.

De geheele zaak heeft nu hetzelfde verloop als volgens de Belgische wet: indiening request, dépot

---

1) Wij danken de kennismaking met den oorspronkelijken tekst dezer wet aan de welwillende tusschenkomst van den Secretaris-Generaal bij het Departement van Buitenlandsche Zaken, den heer Mr. G. J. E. E. Zilcken.

van kosten, schorsing van executie, verificatie met bekendmaking in nieuwsbladen, stemrecht bij het akkoord en andere maatregelen.

Ook hier kan de Rechtbank, wanneer zij in den loop der procedure zich overtuigt, dat de debiteur niet buiten zijn schuld insolvent geworden is, hem steeds verklaren in staat van faillissement.

Verleent de Rechtbank de homologatie, dan moet dit door den Rechter-Commissaris worden bekend gemaakt en in de nieuwsbladen worden gepubliceerd.

De wet noemt de gevallen waarin, en de wijze waarop nietigverklaring van het akkoord kan gevraagd worden, en de vorderingen, die buiten het akkoord blijven.

Ook wordt een regeling gegeven voor het geval, dat de schuldenaar, bij weigering van homologatie of nietigverklaring van het akkoord, wordt failliet verklaard en er schuldeischers zijn die reeds hun uitkeering ontvingen en deze niet aan den boedel hebben teruggegeven.

HOOFDSTUK III.

WENSCHELIJKHEID DER INVOERING VAN HET AKKOORD BUITEN FAILLIETVERKLARING OOK NA DE NIEUWE FAILLISSEMENTSWET?

Men kan een wetsvoorstel bestrijden en verwerpen om in- en uitwendige redenen. Wie de handelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal omtrent het amendement-Levy aandachtig nagaat, zal de nederlaag van het akkoord buiten faillissement in ons Parlement eerder wijten aan de laatstgemelde dan aan de eerstgemelde redenen. De doorslag werd hier allicht, gelijk bij zoo menig voorstel van wet, gegeven door utiliteitsredenen of door redenen, die het beginsel niet raakten, doch de toepassing en uitwerking.

De heer Levy hechtte aan het Kamer-votum vermoedelijk deze beteekenis. Hij heeft althans zooeven 1)

1) Zie Inleiding, blz. 12.

van zijn recht van initiatief gebruik gemaakt om thans te bereiken wat hem in den aanvang van dit jaar niet gelukt is.

Wij wenschen vóór alles de vraag te beantwoorden, die het beginsel raakt: is invoering van het akkoord buiten faillietverklaring wenschelijk? De argumenten, die tegen het voorstel-Levy werden in het vuur gebracht, zonder bepaald het beginsel aan te randen, laten we, althans voorloopig, ter zijde.

Wij stellen ons voor, het eerst aan kritiek te onderwerpen wat *tegen* het stelsel is aangevoerd. Daarna hopen we de voordeelen in het licht te stellen.

Ons treft dan al dadelijk het argument, dat de zaak het hoogst opvat en het meest doctrinair beschouwt; de meening nl. die verband zoekt tusschen de homologatie van het akkoord en de onteigening 1). Het is Mr. Levy 2) zelf, die deze gelijkstelling indertijd krachtdadig heeft bestreden en bij wien we ons gevoegelijk kunnen aansluiten. Met nauwgezette juistheid de grenzen van het begrip

1) Cf. van Manen, N. Bijdragen voor R. en W. 1871, blz. 451.
De Marez Oyens, „Beginselen van het hedendaagsche Faillietenrecht", blz. 314.
H. J. Kapteyn, „Homologatie van accoord buiten faillietverklaring", Leiden 1888, blz. 53 vlg.

2) W. v. h. R. n°. 3415.

onteigening in den zin van art. 151 der Grondwet vast te stellen is even moeielijk als het verwijderd is van onze taak. Maar dit willen we er toch van zeggen: onteigening heeft plaats van *eigendom* en reeds eigendom van schuldvorderingen is, al moge „regten" in art. 555 B. W. vorderingsrechten omvatten, uit een rechtskundig oogpunt een alles behalve helder begrip. Noemt men het verder onteigening: zoo in een naamlooze vennootschap de meerderheid der aandeelhouders de minderheid bindt? Is het onteigening, zoo men gebonden is door de meerderheid, die *in* een faillissement het akkoord aanneemt? Zoo het onteigening mocht zijn, de wetgever heeft toch zeer weinig gemoedsbezwaren gehad haar toe te laten, en weinig of geen stemmen hebben zich daartegen verheven. En wanneer het nu door ieder als geoorloofd wordt beschouwd — geoorloofd misschien ook omdat men er aan gewoon is —, dat bij een akkoord *in* faillissement de meerderheid der crediteuren de minderheid bindt en haar vorderingen tegen hun wil tot een minder bedrag terugbrengt, dan kan men nooit tegen een zelfde stelsel *buiten* faillissement het *staatsrechtelijk* bezwaar van onteigening doen gelden. Dan is het alleen de vraag, of er andere bezwaren zijn tegen de door ons besproken instelling.

Welke zijn nu de practische bezwaren, die tegen het akkoord buiten faillietverklaring zijn aangevoerd? Eerlijk gezegd, er zijn weinig deugdelijke te berde gebracht, al willen wij dadelijk bekennen, dat we ons evenmin de gouden bergen van het rechtsinstituut voorstellen, die de groote voorstanders daarvan beloven.

Men heeft het bij de discussiën in de verschillende perioden over het akkoord buiten faillietverklaring doen voorkomen, alsof tusschen voorstanders en tegenstanders inderdaad niet veel meer dan een verschil in woorden bestond. Niemand minder dan de Minister Smidt heeft dit verwijt den heer Levy toegevoegd 1).

Nu gelooven wij, dat de heer Levy tot het verwijt, hem door den Minister van Justitie gemaakt, zelf aanleiding had gegeven. Hij beriep zich toch ter ondersteuning van zijn amendement met zooveel nadruk op Engeland en wilde den toestand, daar in het leven geroepen, ook hier invoeren. En hadden nu de heer Smidt en de heer Hintzen 2) ongelijk, toen zij den heer Levy toevoegden, dat juist in Engeland de toestand ongeveer gelijk is aan dien, welken onze nieuwe

1) Handelingen, 1892—1893, blz. 998.
2) Handelingen, blz. 1014.

faillissementwet in het leven roept? Wij gelooven het niet. De Engelsche wet van 1883 — de wet van 1890 bracht ook hierin geen verandering 1) — kent het akkoord *buiten* faillissement *niet*! Wie een „receiving order" verkrijgt, moet op zijn geweten hebben een „act of bankruptcy". Is dan nu de receiving order niet onze faillietverklaring? En is de adjudication in bankruptcy niet onze insolventverklaring?

Dat was, naar ons oordeel, hetgeen den tegenstanders van Mr. Levy het wapen in de hand gaf: „on ne discute que des nuances". Maar is het wapen treffend? Maakt het verschil, of iemand is failliet verklaard, ja of neen? Maakt het verschil of iemands boedel wordt beredderd zonder dat het woord faillissement wordt vernomen, al of niet?

Ons blijft het voorkomen, dat er in dit opzicht wel degelijk verschil is en blijft bestaan. Onder faillissement wordt nu eenmaal door den handel verstaan een toestand van mindere achtenswaardigheid, van min of meer groote infamie. De bestaande faillissementswet erkent dat in verschillende bepalingen. De nieuwe wet moge hieraan een einde willen maken: zij *kan* niet ongedaan maken wat in de grondwet en een groot deel

1) Cf. hierboven, blz. 37.

onzer geheele wetgeving aan het faillissement ten nadeele van den failliet wordt verbonden. Maar al waren al deze bepalingen uit onze wetten verdwenen — en we onderstellen dit, omdat we thans de vraag naar de wenschelijkheid van het akkoord buiten faillietverklaring *in het algemeen* bespreken — dan nog zal, zoolang de handel en het faillissement bestaan, ook de gerechtelijke déconfiture voor den debiteur een betrekkelijke ramp blijven. Quid leges sine moribus? De zeden zien in het faillissement (en we voegen er bij: zullen blijven zien) een flétrissure Er is dus wel degelijk verschil, of de boedel van een schuldenaar beneden nul wordt afgewikkeld *buiten* of *in* faillissement. Het moge geen verschil maken in rechtsgevolgen — daarvoor kan de wet waken —, het zal verschil blijven maken in waardeering en beoordeeling.

Dit is onze vaste overtuiging, en daarom kunnen we ons niet scharen aan de zijde van hen, die, zooals onze Minister van Justitie, alleen zien een verschil in naam, „een spelen met woorden", tusschen faillissements-akkoord en akkoord buiten faillissement.

Wanneer we nu van dit argument afstappen, dan hebben we de meening te bespreken van hen, die volhouden dat bezwaren, die zich voordoen in het

faillissement, ook bij invoering van de nieuwe instelling zullen blijven bestaan.

Bij de behandeling van het wetsvoorstel der Regeering van 1835 was het de heer Hooft 1) en bij de debatten in de Juristenvergadering Mr. Aug. Philips, die van die zijde de nieuwe instelling bestookten. De ongelukkige koopman zou evenzeer als bij het faillissement worden benadeeld in zijn crediet, zoo waarschuwde de eerste. Toegegeven voor een oogenblik; maar is dit een afdoende reden om de nieuwe instelling te weren? Er was en is toch niemand gevonden, die de stelling heeft verkondigd, dat een koopman door het akkoord buiten faillissement *meer* in zijn crediet zou benadeeld worden dan door het faillissement? En zoo men dit dus moet toegeven, dan is daarmee het akkoord buiten faillissement door des heeren Hooft argument niet gedeerd.

Gewichtiger en scherper was het verzet door een der meest begaafde leden, den lateren deken van de Amsterdamsche balie op de Juristenvergadering van het jaar 1871 tegen het praeadvies van den heer van Nierop volgehouden.

---

1) C. f. hierboven blz. 19.

De bezwaren van Mr Philips 1) kwamen hier op neer. Wil men deugdelijke regeling van het akkoord buiten faillietverklaring, dan *moet* men, ten einde bedrog te voorkomen, een verificatie houden, en doet men dit, dan vervalt het zoo hooggeroemde voordeel der kostenvermindering 2). Ook dit bezwaar maken we eens een oogenblik tot het onze, maar vragen dan weer: is daardoor de nieuwe instelling veroordeeld? De kosten zullen toch in geen geval *meer* zijn dan die eener faillissements-verificatie!

De Heer Philips was echter ook van meening, dat, aangezien het reeds contra rationem juris is, dat de meerderheid der crediteuren de minderheid kan dwingen genoegen te nemen met iets dat in haar nadeel is, men die bepaling niet verder mag uitbreiden. Ook dit bezwaar komt ons niet zwaarwichtig voor. We wezen er reeds hierboven op; de wetgever is toch ook op andere plaatsen niet zoo scrupuleus waar het geldt een meerderheid, die een minderheid bindt. Ons wetboek doet dit bij de naamlooze vennootschap, waar toch ieder deelhebber is toegetreden tot een

1) Handelingen der Ned. Jur.-Ver. 1871. II, blz. 137—138.

2) Cf. hetzelfde bezwaar in het Verslag der Kamer in 1835, bij ons hierboven blz. 18.

overeenkomst. Waarom zou de wetgever dit dus ook hier niet mogen bepalen?

Is daarenboven — zoo vragen we — het besluit der meerderheid in het *nadeel* der minderheid? Bij een gewoon faillissement stellig niet. Immers ware insolventie gevolgd, de crediteuren hadden zich met minder moeten tevreden stellen. Ware het anders, de Rechtbank had het akkoord niet gehomologeerd.

Wij wenschen thans stil te staan bij de voordeelen van het akkoord buiten faillissement. Zij zijn aangegeven door Mr. F. S. van Nierop in zijn bekend praeadvies 1) en door Mr. Levy bij de behandeling van zijn amendement in de Tweede Kamer.

Vooreerst zal de eerlijke schuldenaar, die te goeder trouw gehandeld heeft, een middel hebben om uit zijn schulden te geraken zonder te moeten failliet gaan. Zoolang het faillissement iemand moreel min of meer een knak geeft — niettegenstaande de beste bedoelingen van den wetgever —, zoolang dit althans de meening der meerderheid is, zal het van belang zijn, gelijk wij reeds aantoonden, zoo men dien faillissementstoestand kan vermijden. Voegt nu de Heer Hartogh 2) Mr.

1) Handelingen der Ned. Jur.-Ver. 1871, I, blz. 70 vlg.
2) Handelingen, blz. 1023.

Levy toe: waarom zullen juist de *eerlijke* debiteuren dit middel aangrijpen, dan antwoorden we met Mr. Levy: *in ieder geval* zullen de *eerlijke* lieden er gebruik van maken.

In de tweede plaats: de kosten, die in een faillissement zoo hoog zijn, dat alleen *daardoor* de crediteuren vrij wat minder krijgen dan bij een onderhandsch akkoord, zullen belangrijk lager worden.

Dit argument voor het nieuwe stelsel lijkt ons zwak. Vooreerst kan de wet op het Faillissement de kosten, aan verificatie en homologatie verbonden, tot een minimum beperken, maar voorts zal wanneer men bij het akkoord buiten faillissement werkelijk een deugdelijke verificatie en waarborgen tegen bedrog wil hebben, ook daar het bedrag der kosten de percenten der crediteuren verminderen 1). We geven dadelijk toe, dat de kosten kunnen verminderen, maar van zoo bizonder grooten invloed achten wij dit niet.

Uitvoerig is ook het akkoord buiten faillietverklaring verdedigd in Mr. van Nierop's praeadvies, waar hij een beroep doet op den handel 2). Hier nu gelooven wij het argument aan te treffen, dat in deze materie veel zou kunnen beslissen.

1) Cf. Mr. Leesberg, Themis 1876, blz. 57 vlg.
2) Zie hierboven, blz. 22.

Zeer zeker heeft de handel in deze een woordje mee te spreken, zoo er, hetgeen wij trachtten aan te toonen, geen overwegende juridische bezwaren zijn. In Duitschland heeft bij de behandeling der Konkursordnung van 1879 de commercieele wereld zich ten gunste van een dwangakkoord ook buiten faillissement uitgelaten 1). En nu is door den heer van Nierop in de Nederlandsche Juristenvergadering van 1871 beweerd en het is daar niet weersproken, dat ook hier te lande de handel zoodanig akkoord verlangt. Hij staafde dit o. a. door het beweren, dat het aantal sluipakkoorden hierdoor zoude verminderen.

Wij kunnen ons bij dit gevoelen geheel aansluiten. Een sluipakkoord, bij gerechtelijk akkoord terecht of ten onrechte strafbaar gesteld, is immoreel 2). Er is dus veel aan gelegen, dat het steeds zeldzamer voorkomt. In den regel zal wel het aantal crediteuren, dat integrale betaling blijft eischen en ten slotte door sluipakkoord wordt gewonnen, gering zijn. Zoo nu de meerderheid het akkoord ook tegen den zin dier wei-

---

1) Zie hieronder, blz. 87.

2) Cf. Smidt, Wetb. v. Sr. III, blz. 19.

Mr. T. M. C. Asser. De nieuwe Strafwet in verband met handel en scheepvaart. Tijdschrift voor Strafrecht, blz. 68 vlg. I.

nigen kan doordrijven, wordt het sluipakkoord hierdoor geweerd.

Onze slotsom is na hetgeen we hierboven hebben gezegd deze: er bestaat, wanneer de handel uitdrukkelijk zijn wensch te kennen geeft daaromtrent, naar ons oordeel, geen overwegend bezwaar tegen het dwangakkoord buiten faillissement als zoodanig.

Maar een andere vraag is deze: was het oogenblik voor het amendement van Mr. Levy goed gekozen? En is de door hem voorgestelde regeling de meest verkieselijke?

Aan beide deze vragen wenschen we nog eenige woorden te wijden.

De heer Hartogh 1) wilde eerst de werking der nieuwe faillissementswet afwachten, en in gelijken zin liet ook de Minister Smidt 2) zich uit.

Een van de redenen, waarom de heer Hartogh dit standpunt wenschte in te nemen, was om te kunnen ondervinden, in hoeverre de kosten van faillissement door de nieuwe wet zouden blijken minder te bedragen. Om deze reden alleen zouden wij ons niet bij Mr. Hartogh willen aansluiten, wijl de vraag van

1) Handelingen, blz. 1022.

2) Handelingen, blz. 1026.

de kosten voor ons niet zooveel gewicht in de schaal legt bij het akkoord buiten faillissement. Maar daarom houden we toch in het algemeen de opmerking van Mr. Hartogh en van den Minister voor juist.

Nu het faillissement door de nieuwe wet zoo op geheel andere leest wordt geschoeid, nu is het waarlijk toch zaak met de nieuwe instelling te wachten totdat zij zelfs onder de nieuwe wet, over de werking waarvan niemand in staat is thans een absoluut oordeel uit te spreken, noodzakelijk zal blijken te zijn. Waar wij onder een vroegere faillieten-wetgeving langer dan een halve eeuw het gedaan hebben zonder een akkoord buiten faillissement, daar zou het o. i. van weinig „legislatief beleid" getuigen dit bij het intreden eener geheel nieuwe periode reeds nu een plaats in onze wetgeving te verschaffen. Om die reden was en blijft het voorstel-Levy praematuur.

Het zal nu onze taak zijn na te gaan, of er tegen de *wijze* waarop de geleerde voorsteller het onderwerp wil geregeld hebben, ook bezwaren zijn aan te voeren, en welke naar ons zeer bescheiden oordeel casu quo de hoofdtrekken der regeling zouden moeten zijn.

5

HOOFDSTUK IV.

REGELING VAN HET AKKOORD BUITEN FAILLIETVERKLARING IN HET VOORSTEL-LEVY.

Uit het voorgaande Hoofdstuk blijkt, dat ons standpunt ten opzichte van het akkoord buiten faillietverklaring het volgende is: wij verklaren van deze instelling — nml. als zoodanig, dus geheel afgescheiden van het bezwaar tegen een invoering onder den tegenwoordigen toestand — de nadeelen niet in te zien, die de tegenstanders er van duchten, doch gelooven evenmin dat de voordeelen zoo bizonder groot zullen zijn dat men, gesteld ook ons hierboven genoemd bezwaar gold niet, geen dag langer met de opneming van het middel in onze wetgeving zou mogen wachten.

Wij zijn derhalve betrekkelijke voorstanders van het akkoord buiten faillietverklaring, te eerder, omdat zoo

ooit, in deze materie grootendeels alles afhangt van de wijze waarop het instituut geregeld is.

Hoe moet derhalve het akkoord buiten faillietverklaring zijn geregeld?

We stellen ons voor dit nu — in hoofdzaak — te bespreken en meenen dit het beste te kunnen doen aan de hand van het wetsontwerp, thans door Mr. Levy ingediend. Daarbij zal het ons dan tevens mogelijk zijn op enkele punten het ontwerp te vergelijken met de voornaamste buitenlandsche wetten, die over het onderwerp bestaan.

Wie mag het akkoord aanbieden? (art. 1).

De Heer Levy wil de bevoegdheid om een akkoord buiten faillietverklaring aan te bieden geven aan „ieder die buiten staat is om zijne schulden ten volle te betalen". In tegenstelling van de Belgische en Fransche wet, waar die bevoegdheid alleen aan kooplieden wordt gegeven, spreekt het voorstel-Levy algemeen, hetgeen niet anders te verwachten was, waar juist de algemeenheid van de nieuwe wet op het faillissement zelf voor een groot deel de aanleiding tot het wetsontwerp was.

Er wordt dus in het ontwerp niet meer geëischt dan de *feitelijke* onmogelijkheid om aan zijn verplichtingen te voldoen. Onnoodig is het, dat de schulde-

naar door zijn crediteuren wordt vervolgd of bedreigd. Onnoodig zelfs, dat hij zijn betalingen heeft gestaakt.

Dit stelsel lijkt ons beter dan dat van de Fransche wet. Daarin wordt het voorrecht eener liquidation judiciaire gegeven aan den schuldenaar „qui cesse ses paiements" (art. 1). Daar wordt dus reeds een daad van niet-betaling geëischt. Des Heeren Levy's voorstel komt ons voor meer te zijn in overeenstemming met het karakter van het akkoord buiten faillietverklaring. Het moet het middel zijn voor den eerlijken debiteur om zonder faillissement uit zijn moeilijkheden te geraken; alzoo moet het akkoord ook van hem uitgaan op een oogenblik, waarop hij alleen en ongevraagd den toestand van zijn zaken aan zijn schuldeischers kan blootleggen. Wel zal vaak in de praktijk de aanvrage om van het beneficium te mogen gebruik maken tegelijk komen met het naderen van den vervaldag der geaccepteerde wissels, maar deze zullen nog niet van non-betaling geprotesteerd behoeven te zijn 1).

Vereischten (artt. 2, 5, 6).

De schuldenaar heeft zich — aldus het voorstel-Levy — te wenden met een verzoekschrift tot de

1) Cf. ook art. 1 der Belgische wet.

Rechtbank zijner woonplaats, daarbij opgaaf doende van de lijst zijner crediteuren en van zijn balans (artt. 5, 6). Zal echter het verzoek ontvankelijk zijn, dan moet reeds de helft der concurrente crediteuren, vertegenwoordigende de helft der schulden, zich bij voorraad voor het akkoord verklaren (art. 2).

We vragen: waarvoor deze laatste bepaling, die wij in beginsel ook aantreffen in de voordracht van 1835 1) en in het praeadvies van Mr. van Nierop 2), maar te vergeefs zochten in de vreemde wetten? „Het artikel beoogt een waarborg te verschaffen, dat verdere pogingen kans op welslagen hebben", zoo lezen wij in de Memorie van Toelichting 3). We begrijpen niet, waarom de wetgever reeds bij voorbaat voor dat welslagen zoo bezorgd behoeft te zijn. Is het, zoo op het oogenblik van de indiening van het request die meerderheid niet bestaat, zoo onmogelijk dat later definitief het akkoord zal tot stand komen? Voor het definitief akkoord eischt art. 3 de toestemming van *twee derden* van het aantal schuldeischers. Gesteld nu, dat er vier en twintig concurrente schuldeischers zijn, dan moeten

---

1) Zie hierboven, blz. 15.
2) „ „ „ 23.
3) Zitting 1893—1894, Gedrukte stukken **100**, n°. 3, blz. 11.

dus reeds dadelijk twaalf van hen aan het verzoekschrift hun adhaesie schenken; terwijl het dan voldoende is, dat de schuldenaar in den loop der procedure er nog vier overhaalt. Is het nu wel goed, zoo elf der schuldeischers zich aanvankelijk vóór het akkoord verklaren, op het request met een niet-ontvankelijkheid te beschikken? De praktijk leerde tot heden, dat de meeste crediteuren bij onderhandsche en gerechtelijke akkoorden met hun toestemming gaarne zoolang mogelijk wachten.

Maar ook om een andere reden hebben wij bezwaar tegen het artikel. De debiteur zal nu al weder een vóórphase moeten doorloopen. Hij zal zich nu eerst moeten uitsloven, de helft zijner concurrente crediteuren voor het akkoord te winnen. Gevaar voor sluip-akkoord bestaat ook hier, maar daarnaast nog een ander gevaar. In den tusschentijd, die verloopt met het zoeken naar de toestemming van de helft der crediteuren, zal allicht een ander schuldeischer, die den debiteur vijandig is, zijn faillissement aanvragen. Dan is dat faillissement uitgesproken, voordat de schuldenaar zijn verzoekschrift kan indienen, ja, terwijl hij nog bezig is zijn crediteuren af te loopen, om hen voor zich te winnen.

Wij blijven niet het minste bezwaar er in zien, zoo

de debiteur, zonder dat hij nader gesteund wordt of althans zonder dat de rechter daarvan officieel kennis krijgt, het akkoord aanvraagt. Verklaart zich de meerderheid van twee derden en drie vierden er niet voor, dan is alle moeite voor niets aangewend, dat is waar; maar van den anderen kant zien we in het feit, dat aanvankelijk de grootste helft der crediteuren weigert met den schuldenaar mee te gaan, geen bewijs, dat niet te elfder ure de meerderheid voor het definitieve akkoord zich nog aan zijn zijde zal scharen.

Vereischte meerderheid (*art.* 3).

De definitieve meerderheid, die voor het akkoord wordt vereischt, is naar het voorstel-Levy twee derden der concurrente schuldeischers, vertegenwoordigende drie vierde gedeelten der concurrente schuldvorderingen. Mr. Levy heeft, naar het schijnt, bij het hervormen van zijn oorspronkelijk amendement tot zijn tegenwoordig wetsontwerp, het beter gevonden meer te hechten aan het *bedrag* der schulden dan aan het *aantal* der crediteuren. In zijn amendement mocht de meerderheid ook omgekeerd zijn (drie vierden der schuldeischers met twee derden der schulden). We gelooven, dat deze verandering een verbetering is. Kleine vorderingen zouden anders op het totstandkomen van het akkoord te grooten invloed kunnen uitoefenen.

Het was Mr. Hartogh, die bij de discussie in de Kamer de door den heer Levy voorgestelde meerderheid te gering noemde 1). En ook reeds vroeger was door de voorstanders van het akkoord buiten failliet-verklaring 2) de gewone faillissements-meerderheid (sit venia verbo) te gering geacht. Mr. Hartogh verlangt als onafwijsbare voorwaarde een overgroote meerderheid „omdat men een minderheid dwingt, en dwang te wettigen blijft altijd bedenkelijk". En bij faillissement dan? Mr. Hartogh maakte zelf die tegenwerping, doch haastte zich ook zelf te antwoorden 3): „maar dan zijn er meerdere waarborgen, dat er niet gehavend wordt, meer zekerheid, dat de belangen ook van de minderheid in het oog zullen worden gehouden". De praktijk leert, dat die waarborgen eenvoudig hierin bestaan, dat de Rechtbank volgens de wet doorgaans het akkoord homologeert, zoo de crediteuren er *meer* door erlangen dan door insolventie. Verder worden de belangen dier minderheid zoo bizonder zorgvuldig niet behartigd. Met een weinig waarborgen (zie hieronder) is ditzelfde ook voor het akkoord

1) Handelingen, blz. 1024.
2) Handelingen der Ned. Jur. Ver. 1871, 1, blz. 76.
Mr. Leesberg, Themis, 1876, blz. 60.
3) Handelingen, blz. 1024.

buiten faillissement te bereiken. Wanneer eenmaal de wetgever de minderheid bindt en binden mag door een besluit der meerderheid, dan geldt dit evenzeer — we bespraken het in Hoofdstuk III — buiten als in faillissement. Voegt men hier nu nog het practische bezwaar bij, dat, bij het eischen van *nog* grooter meerderheid, het totstandkomen van akkoorden buiten faillissement wel tot de vrome wenschen der ongelukkige schuldenaren zal behooren, dan zal men het met ons eens zijn, dat Mr. Levy gelijk had met in zijn Memorie van toelichting te schrijven: „Eene reden waarom zij (de meerderheid) grooter zou moeten zijn, schijnt kwalijk aanwijsbaar" 1).

Waarborgen voor de deugdelijkheid der schuldvorderingen (artt. 7, 8, 9, 10, 11 12, 13, 14).

Wanneer de regeling van het buitengerechtelijk akkoord deugdelijk wordt ter hand genomen, zoodat geen knoeierijen door de schuldeischers of quasi-schuldeischers met den debiteur kunnen plaats hebben, moeten dan niet dezelfde formaliteiten worden voorgeschreven als bij het faillissement zelf? Dat was de grief, door velen tegen de nieuwe instelling aangevoerd 2)

1) Zitting 1893—1894. Gedrukte stukken, **100**, n°. 3, blz. 11.
2) Handelingen der Ned. Jur. Ver., 1871, II, blz. 163.

Daarin is veel waars. Indien dezelfde omslag noodig is, openbaarheid, verificatie en andere maatregelen, dan is het werkelijk niet veel anders dan alleen de naam, die het verschil met faillissement aangeeft. Wel voerden wij — Hoofdstuk III — hiertegen aan, dat toch in ieder geval de naam van failliet te zijn den schuldenaar niet kan worden nagegeven, maar wij ontveinzen ons geenszins, dat bij een zoo ingewikkelde procedure de voordeelen van het buitengerechtelijk akkoord gering zullen zijn.

En toch, wanneer de meerderheid de minderheid mag overstemmen, dan zijn werkelijk regelen noodig, die waarborg geven, dat het stemmen-aantal ook de *ware* meerderheid zij, dat zij niet kunstmatig zij saamgesteld ten nadeele der tegenstanders.

Houdt in dit opzicht het voorstel van Mr. Levy den gulden middelweg?

De Rechtbank benoemt op het verzoekschrift een rechter-commissaris (art. 7) en een of meer bewindvoerders (art. 8). In ieder geval wordt er een vergadering gehouden, waarin de debiteur zoowel als de crediteuren zullen worden gehoord (art. 12). Verificatie der schuldvorderingen wordt niet verplicht gesteld. Inzooverre wijkt het voorstel-Levy van de Belgische en Fransche wetten af. Inzooverre ook nam de ontwerper

het denkbeeld over, door Mr. F. S. van Nierop in zijn praeadvies 1) en daarna bij het debat in de Juristenvergadering aan de hand gedaan. Slechts zoo de crediteuren — zelfs kan dit geëischt worden door één hunner — het verlangen, wordt de verificatie-procedure afgewikkeld zooals in het faillissement (art. 13). Is dit niet het geval, zoo geldt de lijst der bekende crediteuren als bewijs van het bedrag van ieders vordering, behoudens tegenbewijs (art. 13, al. 2).

Daarmee is althans iets gedaan om de kosten en den omslag te verminderen. Maar bezwaarlijk blijft het, dit erkennen wij, altijd. Men zou in deze de practijk moeten afwachten om te zien of verificatie al of niet uitzondering bleef.

De oproeping van de crediteuren in de dagbladen (art. 12) zal natuurlijk altijd voor den schuldenaar minder aangenaaam zijn. Daartegen kennen wij echter geen afdoend middel. Het zou, ware dit anders, inderdaad te gemakkelijk worden voor den debiteur om een zijner schuldeischers te verzwijgen.

Een groote verbetering schijnt ons de in het wetsontwerp door Mr. Levy gemaakte bepaling omtrent het verhoor van den verzoeker door de Rechtbank (art. 7).

---

1) Handelingen der Ned. Jur.-Ver. 1871, I, blz. 76, 77.

Dat verhoor had naar zijn amendement plaats in het openbaar. Ook tegen deze bepaling trad de Heer Hartogh in het strijdperk 1). Zeker, zooveel mogelijk moet in het belang van den debiteur en van zijn crediet het onderhandsch akkoord sub rosa behandeld worden. Wij herhalen: zooveel mogelijk, want geheel achten wij het, reeds blijkens het bovenstaande, niet mogelijk. Er is geen enkele reden denkbaar, waarom men den debiteur juist in een *openbare* terechtzitting zou moeten hooren. Mr. Levy wil dan ook nu dat verhoor in raadkamer doen plaats hebben (art. 7).

De Heer Hartogh echter wil alle openbaarheid missen. Van die openbaarheid zal volgens den spreker, die zich hierbij niet volkomen juist op Mr. Leesberg 2) beriep, — daar deze alleen alle publiciteit aan de voorbereidende maatregelen wil ontnemen, maar het noodig acht dat de stukken ter griffie tot na de homologatie gedeponeerd blijven ter inzage van een ieder — de debiteur niet gediend zijn. Mogelijk, maar we zouden toch den Heer Hartogh de vraag willen stellen, of het aangaat iedere openbaarheid uit te sluiten in een geval, waar, zooals wij hieronder zullen

1) Handelingen, blz. 1024.
2) Cf. Mr. Leesberg, Themis, 1876, blz. 60 j° 65.

zien, de wet des schuldenaars handelingsbevoegdheid althans eenigermate beperkt. Zoo iets komt ons meer dan bedenkelijk voor. Overal elders, bij curateele, bij het huwelijksgoederenrecht, vooral bij scheiding van goederen, bij fideicommissen, om van alle andere gevallen niet te spreken, schrijft de wet, op welke wijze dan ook, eenige openbaarheid voor, opdat iedereen kennis kunne nemen van de beperking der handelingsbevoegdheid. Welke is de reden, waarom hier het publiek dien waarborg missen zal? In geen der vreemde wetten is dan ook zulk een toestand bekend. Eenige publiciteit *moet* er zijn, al zij de vorm waarin deze gegeven wordt ook nog zoo bescheiden; het „jus vigilantibus scriptum" moet ook hier van toepassing kunnen zijn.

Voor de deugdelijkheid van de waarborgen ter bescherming der schuldeischers dient ook art. 17. De Rechtbank moet nl. de homologatie weigeren op dezelfde gronden als bij faillissement; bovendien nog zoo een der schuldeischers is verzwegen. Hierdoor kan dus worden gezorgd, dat de gelden er zijn, en dat de belangen der gepriviligieerde schuldeischers behoorlijk zijn ter harte genomen.

Worden ook hier, gelijk bij faillissement, de schulden met tijdsbepaling opeischbaar?

Het voorstel-Levy zwijgt er over. Wij moeten der-

halve de vraag ontkennend beantwoorden. Die schulden worden niet opeischbaar.

Maar is dit volstrekte stilzwijgen in het ontwerp zoowel over schulden onder tijdsbepaling als over voorwaardelijke schulden, gelijk ook de Belgische wet, doet in tegenstelling van de Fransche wet, die uitdrukkelijk van de eerstgenoemde zegt, dat het vonnis, dat de liquidation judiciaire uitspreekt, al de schulden onder tijdsbepaling opeischbaar maakt, niet een bedenkelijke leemte in het voorstel?

Zij, wier recht van vorderen afhankelijk is van een opschortende voorwaarde, zijn nog geen schuldeischers. Zij hebben dus, bij gebreke van speciale bepalingen als die van art. 779 sqq. van het Wetboek van Koophandel, geen recht van medespreken over het akkoord en kunnen derhalve niet waken, dat hun eventueele rechten daardoor niet worden verkort.

Wat de schuldeischers van nog niet vervallen schulden betreft, gaat het niet aan met Mr. Kapteijn 1), waar deze de Belgische wet op dit punt bespreekt, zonder eenig nader betoog te zeggen, dat door de homologatie van het akkoord de schulden opeischbaar worden. Ook de schuldeischers van nog niet vervallen

---

1) Kapteijn *Homologatie van accoord buiten faillietverklaring*, blz. 40.

schulden zijn schuldeischers, en dus waar het voorstel van „schuldeischers" spreekt, onder dezen begrepen; art. 16 van het ontwerp zegt dan ook dat na homologatie het akkoord verbindende is voor alle concurrente schuldeischers zonder onderscheid.

Maar hoe gaat het dan met de waardeering hunner vorderingen en de uitbetaling van daaraan geëvenredigde dividenden ter uitvoering van het akkoord? Bij gebreke van bepalingen als die van art. 778 W. v. K. of andere van gelijke strekking zal de oplossing dezer vraag tot grooten twijfel aanleiding geven.

Rechtstoestand van den schuldenaar gedurende de procedure (artt. 8, 9, 10, 11).

De schuldenaar verliest het beheer en beschikking over zijn vermogen door de aanvrage van het akkoord niet. Maar het is ook weer een waarborg voor de schuldeischers, dat hij daarom nog niet zonder toezicht is. Ware hij dat, hij zou te gemakkelijk vervreemdingen kunnen doen, die, zoo ze in faillissement voorkwamen, hem in aanraking met den strafrechter zouden brengen. De debiteur — aldus het ontwerp — komt, wat zijn handelingsbevoegdheid betreft in den toestand van iemand, wien surséance van betaling is verleend. Er worden bewindvoerders benoemd, en de heer Levy noemt in

zijn voorstel ettelijke artikelen uit den titel van de surséance, die van toepassing worden verklaard. Geen rechtshandelingen zijn vermogen betreffende mag de schuldenaar verrichten zonder goedkeuring der bewindvoerders (art. 11).

De Fransche wet heeft hetzelfde stelsel.

Soberder en goedkooper tevens schijnt ons het stelsel der Belgische wet, waarin geen bewindvoerders worden benoemd. Het is de Rechter-Commissaris, die daar de taak der bewindvoerders heeft overgenomen. De waarborgen zijn dus dezelfde, de kosten en omslag minder.

Kan nu de debiteur hangende het onderzoek in staat van faillissement worden verklaard? De Engelsche wet van 1883 verbiedt uitdrukkelijk den crediteuren eenigen stap te doen om den debiteur te vervolgen of op wat voor wijze ook in rechte tegen hem op te treden gedurende de pogingen om een „scheme of arrangement" of een „composition" tot stand te brengen, tenzij met toestemming van de Rechtbank en alleen overeenkomstig de door deze gestelde voorwaarden.

De Fransche wet bepaalt hieromtrent, dat, wanneer een aanvrage tot verkrijging van de liquidation judiciaire en tot faillietverklaring gelijktijdig aanhangig zijn, de Rechtbank op deze beide bij één vonnis beslist.

Het ontwerp-Levy verbiedt dit, althans implicite, en terecht. Zijn een aanvrage tot faillietverklaring en een tot buitengerechtelijk akkoord tegelijk aanhangig, dan gaat de laatste voor (art. 7).

Is eenmaal het onderzoek naar het akkoord buiten faillietverklaring begonnen, dan geldt de regel van art. 231 der wet op het faillissement en de surséance van betaling, m. a. w. de schuldenaar kan gedurende den loop van het onderzoek niet tot betaling zijner schulden worden genoodzaakt en de executies worden geschorst. Het komt ons dus voor, dat hierdoor faillietverklaring indirect wordt uitgesloten. Intusschen zouden wij meenen, dat een uitdrukkelijke bepaling hieromtrent wenschelijk ware, en faillietverklaring tot aan de beslissing over het akkoord met zooveel woorden werd uitgesloten. Ware het tegendeel mogelijk, dan zou de toepassing van een akkoord buiten faillietverklaring vrijwel illusoir kunnen gemaakt worden.

Toch kan de vraag zich voordoen, of in dergelijke uitsluiting van faillietverklaring niet eenig gevaar ligt; hierdoor zou wellicht de kans schoon worden om zijn toevlucht te nemen tot aanvrage om een akkoord, dat wel nooit tot homologatie zal kunnen leiden, maar toch het voordeel oplevert van een faillietverklaring op de lange baan te schuiven. Hieraan komt echter art. 18

van het ontwerp inzoover tegemoet, dat wanneer binnen den tijd van ééne maand na de weigering der homologatie de schuldenaar op eenigerlei wijze in staat van faillissement wordt verklaard, het tijdstip, waarop de termijnen, in de artt. 43 en 45 der faillissementswet vermeld (omtrent overeenkomsten, schenkingen en andere rechtshandelingen vóór de faillietverklaring tot stand gekomen), aanvangen, gesteld wordt op den dag, waarop „de indiening van het verzoek tot homologatie is bekend gemaakt". Vermoedelijk zal men hier moeten lezen: van den dag af, waarop het verzoek tot homologatie is ingediend, aangezien in het geheele ontwerp-Levy van bekendmaking van de indiening van het verzoek tot homologatie niets te bekennen is.

Terecht is in het wetsvoorstel niet gevolgd het systeem van den Belgischen en Franschen wetgever 1), volgens welken, zoo van kwade trouw blijkt, onmiddellijke faillietverklaring volgt. Een zelfde maatregel, n.l. dat bij het minste bedrog aan de zijde van den schuldenaar ambtshalve door het Openbaar Ministerie faillietverklaring moet worden geprovoceerd, wordt door Mr. Leesberg aan de hand gedaan 2). Het wetsontwerp bepaalt

---

1) Ook noemt de Fransche wet bepaalde gevallen, waarin te allen tijde onmiddellijke faillietverklaring *moet* worden uitgesproken.

2) Mr. Leesberg, Themis. 1876, blz. 60.

alleen, dat de Rechtbank, zoo de kwade trouw van den debiteur blijkt, het verzoek tot homologatie, of liever reeds de prise en considération daarvan, kan weigeren. Dan in elk geval failliet te verklaren zou onlogisch zijn. Vooreerst reeds, omdat dan feitelijk een bepaling in *deze* wet zou komen, die thuis behoort in de faillissementswet. In de tweede plaats, daar wel eens blijken kon, dat geen der crediteuren het faillissement begeerde, en zij wel het akkoord weigerden, zonder daarom den debiteur onmiddellijk te willen vervolgen.

Het wetsvoorstel van Mr. Levy behandelt niet, gelijk de meeste vreemde wetten, de gevolgen van het niet-nakomen van het akkoord door den debiteur.

Dit was ook niet noodig. De nieuwe faillissementswet zegt, dat het gerechtelijk akkoord is te beschouwen als een wederkeerige overeenkomst, die op verzoek van partijen door den rechter kan worden ontbonden. Men zal ons waarschijnlijk wel toestemmen, dat het juridische karakter van het buitengerechtelijk akkoord niet verschilt in aard van het gerechtelijke. Is het laatste een wederzijdsch contract, dan is het eerste het niet minder.

Wij achten derhalve een uitdrukkelijke bepaling niet strikt noodzakelijk; toch zouden wij het wenschelijk

vinden, zoo de geachte voorsteller alsnog een uitdrukkelijke bepaling overeenkomstig art. 165 der faillissementswet inlaschte. Twijfel met het oog op het verschil van meening omtrent den aard van het akkoord zou op die wijze zijn afgesneden.

Wij wijzen er ten slotte op, dat invoering van het akkoord buiten faillissement vermoedelijk wijziging of aanvulling zoude eischen in den XXVI[sten] titel van B. II van ons Wetboek van Strafrecht. Om één voorbeeld te noemen, wie sluipakkoord wil straffen bij het faillissements-akkoord, zal dit ook zeker moeten doen bij deze nieuwe instelling, en de vraag, of art. 345, zooals het nu luidt, ook zijne toepassing zoude vinden op een akkoord buiten faillissement, is voor het minst aan twijfel onderworpen.

BESLUIT.

Aan het einde van onze taak genaderd, wenschen wij nog een oogenblik stil te staan bij het resultaat waartoe wij in ons derde Hoofdstuk kwamen. Wij schaarden ons geenszins onvoorwaardelijk aan de zijde van Mr. Levy, maar ontraadden evenmin de invoering van het akkoord buiten faillietverklaring, het bezwaar tegen een oogenblikkelijke invoering nu eens daargelaten. Geen onvermengde sympathie derhalve; hoe zou deze ook mogelijk zijn, waar de bezwaren tegen de nieuwe instelling van zoo groot gewicht zijn?

Ook wij zagen in het akkoord buiten faillietverklaring geen panacée voor de vele kwalen, die men er mee wil genezen. Lieten we ons misschien nog te veel in deze richting verleiden, een blik op den toestand in het buitenland zou ons spoedig weer den rechten weg doen opgaan.

In Engeland, we zagen het, is de toestand

geheel anders. Daar kent de wet de instelling niet. Zij eischt *alleen* publicatie der gesloten onderhandsche akkoorden. In Frankrijk is het oordeel van invloedrijke juristen, dat de wet nog te kort in werking is dan dat men over de resultaten een oordeel zou kunnen vestigen; volgens anderen deed men reeds pogingen om de wet te herzien 1). In België verheffen zich meer en meer stemmen tegen het onveranderd laten van de wet van 1887 2), omdat de wet een te groote gelegenheid voor bankroetiers zou geven om door list en bedrog van hun schulden af te komen 3). Eindelijk wat betreft het groote Duitsche rijk, — „het dwangakkoord „buiten faillissement vond in de oogen des Duitschen „wetgevers geen genade" 4). Art. 160 en volgende der Konkursordnung van 1879 kennen geen ander „Zwangvergleich" dan dat wordt aangeboden en door homologatie van het Konkursgericht verbindende kracht

---

1) Redevoering van Mr. Smidt, Handelingen, blz. 999.

2) Redevoering van Mr. Hartogh, Handelingen, blz. 997.

3) Zie, in het Bulletin mensuel de l'association commerciale, maritime, industrielle et agricole, het rapport van de Union syndicale de Verviers en de adviezen van de verschillende kamers van koophandel, jaargang 1892, blz. 393, 461, 515; jaargang 1893, blz. 133, 171.

4) De Marez Oyens, *De beginselen van het hedendaagsche Faillietenrecht*, bl. 314, 315. Vgl. Kapteyn, *Homologatie van accoord buiten failliet-verklaring*, bl. 24.

erlangt in het faillissement. Wel werd, voor het totstandkomen dezer wet, van wege den handelsstand aangedrongen daarin een dwangakkoord buiten faillietverklaring te erkennen en te regelen; maar de rijkswetgever besloot daartoe niet, omdat wat men van zoodanig akkoord verlangt „òf langs den weg eener meer prac„tische regeling van het faillissement kan en behoort „te worden verkregen, òf tot geen prijs behoort te „worden toegestaan" 1).

Alzoo ook met het oog op de buitenlandsche wetten zal een enthousiaste aanbeveling van de nieuwe instelling zich voorzeker laten wachten.

Maar er is meer. Men lette ook op de geschiedenis der instelling in ons vaderland. Vijftig jaar en meer zijn voorbijgegaan — wij zeiden het reeds in het slot van ons vorig Hoofdstuk —, zonder dat wij het akkoord buiten faillietverklaring hebben opgenomen. Telkens wanneer in dat tijdvak het ter sprake is gekomen, verklaarde een geduchte phalanx zich daartegen.

Zou het nu niet zaak zijn, nu we in onze faillietenwetgeving bij de opening van een nieuw tijdperk staan, de werking en toepassing dier wet eens eerst af te zien?

---

1) De Marez Oyens, t. a. p.

Zeiden wij dan te veel met te beweren dat op dit oogenblik het voorstel-Levy praematuur is?

De Minister van Justitie heeft bij de verdediging van zijn faillissementswet in onzen Senaat gezegd, dat die wet geen wet is van Meden en Perzen; dat zij — zoo de tijd en de behoefte van het verkeer het eischen — gewijzigd kan en moet worden. Deze redeneering maken wij tot de onze. Wij zouden het voorstel van den heer Levy vooralsnog niet in het Staatsblad willen zien. Blijkt het onder de werking der nieuwe wet, dat de voorstanders, met hun nobele poging om ongelukkige debiteuren te helpen, gelijk hadden, welnu het is nog altijd mogelijk de instelling binnen den kring onzer wetten te leiden.

Bijlage.

Voorstel van wet van den heer Levy.

ARTIKEL 1.

Ieder, die buiten staat is om zijne schulden ten volle te betalen, kan aanspraak maken op het recht van homologatie van akkoord buiten faillietverklaring, met inachtneming der navolgende bepalingen.

ARTIKEL 2.

Dit recht is afhankelijk van de voorwaarde, dat bij voorraad ten minste de helft der schuldeischers, vertegenwoordigende de helft van het bedrag der niet bevoorrechte, noch door pand of hypotheek gedekte schuldvorderingen, in het akkoord heeft toegestemd.

ARTIKEL 3.

Dit recht kan alleen worden toegestaan aan hem, die eene minnelijke schikking heeft getroffen, waarin ten minste eene meerderheid van twee derden van de concurrente schuldeischers, vertegenwoordigende drie vierde gedeelten van de niet bevoorrechte noch door pand of hypotheek gedekte schuldvorderingen (1) heeft toegestemd.

ARTIKEL 4.

Ten aanzien van de schulden, vermeld in art. 233 sub 1 tot 7 der wet van 30 September 1893 (*Staatsblad* n°. 140)

(1) Het amendement liet hier nog volgen: »of wel drie vierden der schuldeischers, vertegenwoordigende twee derde gedeelten van voormeld bedrag der schuldvorderingen".

op het faillissement en de surséance van betaling, kan, behoudens de uitzondering in het laatste lid van genoemd artikel, aanspraak op dit recht niet worden gemaakt.

ARTIKEL 5.

Het verzoekschrift tot verkrijging van homologatie, door den verzoeker onderteekend, wordt ingediend aan de arrondissements-rechtbank van de woonplaats des verzoekers, door een procureur.

Ten aanzien van vennooten onder eene firma, geschiedt die indiening aan de rechtbank, binnen welker gebied het kantoor der vennootschap is gevestigd.

Het vierde en het laatste lid van art. 2 der wet van 30 September 1893 (*Staatsblad* n°. 140) op het faillissement en de surséance van betaling is ten deze toepasselijk.

ARTIKEL 6.

Bij het verzoekschrift worden overgelegd:

1°. een staat of balans, door de vereischte bescheiden gestaafd, benevens eene door den verzoeker opgemaakte waardeering zijner goederen en baten;

2°. de opgave van naam, woonplaats en beroep der concurrente schuldeischers;

3°. eene gelijke opgave der bevoorrechte, door pand gedekte en hypothecaire schuldeischers;

4°. het ontwerp van akkoord, bij voorraad ten minste door de helft der schuldeischers, vertegenwoordigende de helft van het bedrag der niet bevoorrechte noch door pand of hypotheek gedekte schuldvorderingen, geteekend.

ARTIKEL 7.

Dadelijk na ontvangst der stukken, benoemt de rechtbank eenen rechter-commissaris, ten einde den verzoeker en de schuldeischers te hooren, de schuldvorderingen, zoo noo-

dig (1) te doen verifieeren, en, des gevorderd, beëedigen.

Het verhoor van den verzoeker geschiedt in raadkamer (2).

Indien blijkt dat de schuldenaar te kwader trouw is, wordt het verzoek afgewezen en de afwijzing gebracht ter kennis van het openbaar ministerie.

Indien eene aanvrage tot faillietverklaring en een verzoek tot homologatie van akkoord buiten faillietverklaring gelijktijdig aanhangig zijn, komt eerst het laatste in behandeling (3).

ARTIKEL 8.

De rechtbank benoemt eveneens dadelijk na ontvangst der stukken een of meer bewindvoerders, mede, zoo noodig, één of meer deskundigen, onderscheidenlijk met de bevoegdheid, omschreven in art. 221 sub 1°. en 2°. der wet van 30 September 1893 (*Staatsblad* n°. 140) op het faillissement en de surséance van betaling.

Art. 229 1ste lid dier wet is ten deze toepasselijk.

ARTIKEL 9.

De rechtbank beveelt zoodanige maatregelen als tot behoud des boedels en tot zekerheid der schuldeischers worden vereischt.

ARTIKEL 10.

De beschikking der rechtbank heeft het rechtsgevolg, omschreven bij art. 230 der wet van 30 September 1893 (*Staatsblad* n°. 140) op het faillissement en de surséance van betaling.

ARTIKEL 11.

Voor het tijdvak tusschen de beschikking der rechtbank en de einduitspraak gelden de voorschriften der artt. 231

(1) De woorden: „zoo noodig" kwamen niet voor in het amendement.
(2) In het amendement stond hiervoor: „in het openbaar".
(3) De twee laatste alinea's komen niet voor in het amendement.

en 232 der wet van 30 September 1893 (*Staatsblad* n°. 140) op het faillissement en de surséance van betaling.

ARTIKEL 12.

De rechter-commissaris bepaalt eenen bekwamen dag, waarop de verzoeker en de schuldeischers, in tegenwoordigheid der bewindvoerders en der deskundigen, zoo die er zijn, zullen worden gehoord.

Het bevelschrift daartoe wordt bij brief aan al de bekende schuldeischers medegedeeld en voorts daarvan aankondiging gedaan in zoodanig dagblad of dagbladen als door den rechter-commissaris worden aangewezen.

Het verzoekschrift en de bescheiden worden inmiddels ter griffie nedergelegd, ten einde ieder daarvan inzage kunne nemen.

Het 2de lid van art. 215 der wet van 30 September 1893 (*Staatsblad* n°. 140) op het faillissement en de surséance van betaling is ten deze toepasselijk.

ARTIKEL 13.

Ten bepaalden dage wordt, ten overstaan van den rechter-commissaris, in tegenwoordigheid van bewindvoerders en deskundigen, zoo die er zijn, overgegaan tot de verificatie der schuldvorderingen, invoege als bij de vijfde afdeeling van den Eersten Titel der wet van 30 September 1893 (*Staatsblad* n°. 140) op het faillissement en de surséance van betaling is voorgeschreven, bijaldien verificatie door een der schuldeischers wordt verlangd.

Is dit laatste niet het geval, dan geldt de lijst der schuldeischers als bewijs van het bedrag van ieders vordering, behoudens tegenbewijs.

Vervolgens worden de schuldeischers op het verzoek om homologatie van het akkoord gehoord, en daarvan proces-verbaal opgemaakt.

Het ontwerp van het akkoord wordt bij die gelegenheid aan de schuldeischers, die het aanvankelijk niet hebben geteekend, ter teekening aangeboden.

ARTIKEL 14.

Zoowel de verzoeker als ieder schuldeischer is bevoegd om, vóór de uitspraak der rechtbank, aan dit college eene schriftelijke memorie in te zenden, tot staving of tegenspraak 1) van het verzoek.

ARTIKEL 15.

De rechtbank doet met den meesten spoed ter openbare terechtzitting uitspraak op het verzoek, het openbaar ministerie gehoord.

Op deze uitspraak zijn de artt. 218 en 219 der wet van 30 September 1893 (*Staatsblad* n°. 140) op het faillissement en de surséance van betaling toepasselijk.

ARTIKEL 16.

Het toestaan van het verzoek heeft tengevolge, dat het akkoord verbindende is voor alle bekende en onbekende schuldeischers zonder onderscheid, met uitzondering van degenen die bevoorrecht zijn, door pand zijn gedekt of hypotheek hebben, voor zooverre dezen niet uitdrukkelijk tot het akkoord zijn toegetreden.

De artt. 159, 160 en 165 der wet van 30 September 1893 (*Staatsblad* n°. 140) op het faillissement en de surséance van betaling zijn ten deze toepasselijk 2).

ARTIKEL 17.

De homologatie wordt geweigerd in een der gevallen, voorzien bij art. 153 der wet van 30 September 1893 (*Staatsblad*

---

1) De woorden „of tegenspraak" kwamen niet voor in het amendement.

2) Deze alinea kwam niet voor in het amendement.

n⁰. 140) op het faillissement en de surséance van betaling, gelijk mede indien de verzoeker, op de door hem overgelegde lijsten, schuldeischers heeft verzwegen.

Ook op andere gronden en ook ambtshalve kan de homologatie worden geweigerd. (1)

Artikel 18.

Indien binnen den tijd van ééne maand na de weigering der homologatie, de schuldenaar op eenigerlei wijze in staat van faillissement wordt verklaard, wordt het tijdstip, waarop de termijnen, in de artt. 43 en 45 der wet van 30 September 1893 (*Staatsblad* n⁰. 140) op het faillissement en de surséance van betaling vermeld, aanvangen, berekend van den dag af, waarop de indiening van het verzoek tot homologatie is bekend gemaakt.

De verificatie der schuldvorderingen, welke bij de rechtbank heeft plaats gehad, blijft, in het geval voorzien bij het 1ste lid van dit artikel, van waarde, behoudens de verificatie der schuldvorderingen van zoodanigen, die nader mochten opkomen, of van na eerstgemelde verificatie gemaakte schulden.

Artikel 19.

Voor het loon van bewindvoerders en deskundigen, zoo die er zijn, gelijk mede voor hunne verschotten en die van den griffier ten gevolge van de bepalingen dezer wet, is art. 239 der wet van 30 September 1893 (*Staatsblad* n⁰. 140) op het faillissement en de surséance van betaling van toepassing.

Artikel 20.

Deze wet treedt in werking gelijktijdig met de wet van 30 September 1893 (*Staatsblad* n⁰. 140) op het faillissement en de surséance van betaling.

---

(1) Deze alinea kwam niet voor in het amendement.

STELLINGEN.

STELLINGEN.

I.

De condictio certi was concurreerende actie bij iedere overeenkomst, waarbij een bepaalde geldsom werd gevraagd.

II.

Art. 415, 1e lid B. W. is alleen van toepassing indien de kantonrechter den persoon benoemt, die door de volstrekte meerderheid der leden van de familie is aangeduid.

III.

In de keuze van den kantonrechter, in wiens tegenwoordigheid en onder wiens goedkeuring de boedelscheiding overeenkomstig art. 1120 B. W. wordt verleden, zijn partijen geheel vrij.

IV.

Art. 1274 B. W. sluit ingebrekestelling door een brief, waarin een uitdrukkelijke aanmaning tot nakoming van de verbintenis voorkomt, niet uit.

V.

In het stelsel van het thans bij de Tweede Kamer aanhangige ontwerp van wet tot uitbreiding van het getuigenbewijs in burgerlijke zaken behoorde art. 1935 B. W. geheel te vervallen.

VI.

Actiën-maatschappijen, die niet tot voorwerp hebben een handelsonderneming, kunnen, ook al is op haar akte van oprichting de koninklijke bewilliging verleend, niet beschouwd worden als naamlooze vennootschappen.

VII.

Art. 42 W. v. K. geeft slechts de keuze tusschen de twee daar genoemde wijzen van overdracht.

VIII.

Ook waar een beding is aangegaan als bedoeld in art. 620 3e lid, B. Rv., is, bij het ontstaan van een geschil tusschen partijen, een akte van compromis noodig ten einde dit aan de beslissing van scheidslieden te onderwerpen.

IX.

Terecht wordt in het thans aanhangige voorstel van den Heer Hartogh, tot herziening van het Wetboek van B. Rv., het conservatoir beslag tot onroerend goed uitgebreid.

X.

Hij die weigert een onder zijn opzicht gestelden minderjarige aan den rechthebbende die hem als zoodanig bekend is, op diens vordering te laten volgen, valt niet onder het bereik van art. 279 Swb. (vgl. art. 303 O. R. O.)

XI.

Het eenvoudige verzuim van betaling van plaatselijke belasting op den daarvoor in de verordening op de invordering dier belasting gestelden tijd is niet strafbaar uit kracht van art. 271 Gemeentewet.

XII.

De strafbepalingen der wet van 22 Pluviôse an VII zijn in stand gehouden door art. 7 der wet van 15 April 1886 (Stbl. n°. 64).

XIII.

Bij vervolging in Nederland van een door een Nederlander buiten het Rijk in Europa gepleegd feit, in de gevallen bedoeld bij art. 5, 1e lid n°. 2 Swb., behoeft de dagvaarding geen melding te maken van de omstandigheden waaruit volgt, dat op dat feit ook straf is gesteld door de wet van het land waar het is begaan.

XIV.

Terecht gaf de Raad van State bij zijn advies over het ontwerp der wet van 5 Jan. 1886 (Stbl. n°. 5) in overweging, de bepaling, dat de veroordeelde in strafzaken wordt verwezen in de kosten, niet te bestendigen.

XV.

Vereenigingen behoeven ter uitoefening van het recht van petitie, binnen de grenzen van art. 8, 3e lid G. W., geen erkenning als rechtspersoon.

XVI.

Provinciale Staten zijn bevoegd tot wijziging van hier te lande executoir verklaarde Keizerlijke decreten, indien het onderwerp er van thans aan de zorg der provinciën is opgedragen.

XVII.

De Grondwet had de vraag of kantonrechters en hunne plaatsvervangers voor het leven worden aangesteld, ter beslissing behooren over te laten aan de wet.

XVIII.

Het is niet wenschelijk bij de oprichting van Kamers van Arbeid deze zóó in te richten, dat patroons en werklieden in een gecombineerde vergadering beraadslagen.

7/29/29